

נוסח לא מתוקן

פרוטוקול מס' 256

מישיבת ועדת הכספים

יום ג', כ"ה בשבט, התשמ"ו - 4.2.1986 - שעה 10.00

נ כ ח ו

חברי הוועדה:
י' כהן - מ"מ היו"ר
י' ז' אמיר
מ' בר-און
ג' גדות
פ' גרופר
ד' דנינו
א' ויינשטיין
א' ורדיגר
ע' סולודר
ע' עלי
ש' עמר
י' צבן
ח' קופמן
ח' רמון
מ' שטרית
א' שלום
ג' שפט
ד' תיכון

מוזמנים:
י' ברון - הממונה על הכנסות המדינה
י' גבאי, ד' שמעוני, גב' דר-זיו - משרד האוצר

מזכיר הוועדה:
היועץ המשפטי לוועדה:
יועצת כלכלית:
קצרנית:
א' קרשנר
א' דמביץ
ס' אלחנני
א' דגני

סדר-היום:
הצעות לסדר היום
אומדן ההכנסות בתקציב לשנת 1986
תקנות מס הכנסה (שווי השימוש ברכב) (תיקון מס' 2)
האצת הפיתוח של בקעת הירדן
צו מס הכנסה (קביעת סכומים ששולמו לבעל שליטה כהכנסה)
תקנות מס ערך מוסף (תיקון)
צו מס הכנסה (פטור ממס על ריבית בשל הלוואות לתושב חוץ)
תקנות עידוד החסכון (תכניות חסכון"לדירה")
(תיקון מס' 2).

977

(נתקבל ביום 4.2.86)

תקציב רשות השידור - הצעה לסדר היום

מ"מ היו"ר י' כהן:

אני פותח את הישיבה.

לפני שנעבור לשמיעת התשובות של הממונה על הכנסות המדינה לשאלות שנשאלו בישיבה הקודמת, מבקש חבר הכנסת דן תיכון להעיר הערה בענין תקציב רשות השידור.

ד' תיכון:

ועדת הכספים לא אישרה את תקציב רשות השידור. החל מ-1 באוקטובר משדרת הרשות ללא אישור תקציבי. עקרונית זוהי עבירה מהדרגה הראשונה. שכן על פי התקדים הזה יכולה הממשלה לתפקד ללא זיקה לתקציב שאישרה הכנסת או ועדת הכספים. אני רוצה לדעת מהי דעתו של היועץ המשפטי בנושא הזה.

A

אני מבקש לכלול את הנושא בסדר היום של ועדת הכספים ולהזמין לדיון את היועץ המשפטי לממשלה ואת שר החינוך והתרבות.

היו"ר י' כהן:

למיטב זכרוני הנושא עלה לדיון בוועדת הכספים במליאתה. דעתנו לא היתה נוחה מהעובדה שלא ניתנה הבהרה באיזו מידה ההחלטה שלנו מחייבת. ביקשנו לכן לפנות בשאלה זו ליועץ המשפטי לממשלה. יאיר את עינינו בסוגיה הזו היועץ המשפטי של הוועדה.

א' דמביץ:

אני מבין שאני מתבקש לענות עכשיו על השאלה.

בעקבות אותו מכתב שכתב יו"ר ועדת המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, ענה היועץ המשפטי לממשלה במכתב אלי שבו הוא ביקש הבהרות כיצד טיפלה ועדת הכספים בעניני רשות השידור ותקציבה. עניתי לו במכתב בצירוף קטעים מהפרוטוקולים של הוועדה.

ההמשך היה בכך שהיועץ המשפטי לממשלה הזמין את חבר הכנסת ארידור ואותי, ואנחנו נענינו להזמנתו. בהתייעצות שהתקיימה אתו ועם כמה משפטנים בכירים במשרד המשפטים בנושא הזה, היועץ המשפטי לממשלה הביע את גישתו שמוטב שענין זה לא יוכרע על בסיס של חוות דעת משפטית אלא יוסדר בצורה מניחה את הדעת של כל העוסקים בענין.

התגובה של חבר הכנסת ארידור היתה לא זחייתה של עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה אלא העמדת הענין על שני דברים חשובים: ראשית כל שוועדת הכספים צריכה להיות במעמד כזה לגבי התקציב המוגש לה לאישור כמו מעמדה לגבי תקנות המובאות לאישורה. לאמר שהיא יכולה גם להתנות את אישורה בהכנסת שינויים בסעיפים השונים של תקציב הרשות, אף על פי שיש בזה סיבוך מפני שהאישור הנחוץ לתקציב איננו רק אישור של ועדה זו אלא גם אישור של הממשלה. דבר שני, ההודעות הפומביות שנתנו ראשי רשות השידור המותחות ביקורת על ועדת הכספים מחייבות את היועץ המשפטי לממשלה להסתייג מהן ולבקר אותן. ובנתון לשני דברים אלה אפשר באמת לדון על הענין שהעלתה הוועדה.

בעקבות השיחה הזו בא מכתב של היועץ המשפטי לממשלה אל היועץ המשפטי של ועדת הכספים, היועץ המשפטי של משרד האוצר והיועץ המשפטי של רשות השידור עם העתקים לשר האוצר, לשר המשפטים ולשר החינוך והתרבות ועוד שלושה יועצים משפטיים, לאמור - בעקבות הדיונים הוחלט להקים צוות שידון ויסכם כיצד יהיו הנהלים הנכונים של טיפול בתקציב רשות השידור. בעוד כמה ימים אפנה אליכם, כותב היועץ המשפטי לממשלה, ואבקש מכם שתמנו את האנשים שישתתפו בצוות.

חשובתי למכתב הזה, בלי לחכות לפניה נוספת, היחה בערך כך: אמנם אני מוכן לעשות כל מה שאתה מבקש, אבל אני מבקש לזכור שהענין שאנחנו דנים בו איננו רק צופה כלפי החקציבים העתידיים לבוא וכיצד העניינים יסתדרו בעתיד, אלא יש לנו ענין קונקרטי שכבר נגמר בעבר. בכל אופן אני מבקש שתבהיר לנו תחילה הענייני העבר וענייני העתיד לא יאפילו זה על זה.

כך עומד הענין. אם מותר לי להוסיף מלה אחת שקשה לי שלא לומר אותה. זה די עזוב ביני היועץ המשפטי לממשלה לבין היועץ המשפטי של ועדת הכספים צריכה להיות חליפת מכתבים מהסוג הזה. כי לדעתי ולדעת משפטנים אחרים העמדה היחה צריכה להיות הרבה יותר חדה, הרבה יותר חלקה והרבה יותר ברורה: כאשר אין חקציב - אין כסף; וכאשר אין כסף - אין פעולה. אבל אני מוכרח לומר, שהיועץ המשפטי איננו כל כך בטוח שזה כך.

א' ויינשטיין:

נזמין את היועץ המשפטי לממשלה לדיון.

פ' גרופר:

שאלה להבהרה. אנחנו דנים עכשיו בחקציב המדינה. נניח שלא נאשר חקציב למשרד מסוים. האם שוב תתנהל חליפת מכתבים?

א' דמביץ:

זהו בדיוק השאלה.

ע' עלי:

הנושא הוא במישור העקרוני.

י' צבן:

אני מתנגד לפגיעה ביועץ המשפטי לממשלה, אבל האמת היא שוועדה שמוחלת על כבודה, כבודה מחול לה. זוהי בעיה קונסטיטוציונית.

ע' סולודר:

אנחנו חייבים לקיים דיון דחוף עם היועץ המשפטי לממשלה כי השאלה מתעוררת בכל מקרה שאיננו מאשרים חקציב. אבל מאחר ושר החינוך והתרבות הוא הממונה על ביצוע חוק רשות השידור, האם אין מקום לשחף את השר או אח נציגו בדיון; או שמא הנושא של החקציב הוא נפרד? אני מבקש את היועץ המשפטי לוועדה להבהיר את הנקודה הזו.

א' דמביץ:

החשובה בענין משרד החינוך והתרבות היא כמעט פשטנית. רשות השידור היא רשות עצמאית. אם ניסית להגיש שאילתה לשר החינוך והתרבות בענין רשות השידור, הוא נותן את התשובה בזמן הנכון, אבל בשורה הראשונה של התשובה כתוב: מרשות השידור מוסרים לי כך. יש לו אחריות מאד מופשטת. אמנם כאשר ועדת הכספים נמנעת או סירבה לאשר את החקציב, הלכו להתייעץ עם שר החינוך והתרבות והוא נתן להם הנחיה או הוראה או עצה: תמשיכו לפעול.

היו"ר י' כהן:

כאמור הנושא הוא במישור העקרוני. לאחר שהסוגיה לא באה על פתרונה נקיים עליה דיון מיוחד עם היועץ המשפטי לממשלה, עם אנשי משרד החינוך והתרבות, ועל מעמדה של הוועדה בענין זה.

מינהל הכנסות המדינה

היו"ר י' כהן:

נדמע עכשיו את החיובות של הממונה על הכנסות המדינה על השאלות שנשאלו בישיבה אתמול.

ד' דנינו:

כולנו קוראים ושומעים על המהרהש בהרצליה ועל תגובתו של ראש העיר למחסומים ולביקורות של מס הכנסה.

היו"ר י' כהן:

הראלה הזו נדונה אתמול בישיבה.

ד' דנינו:

אינני מבין מדוע דרושה הביקורת הזו. האם לא ידוע לשלטונות המס מי הייב במס ומי איננו חייב? מדוע לא לבוא ישירות לביטחון של החייב במס ולעקל רכוש אם דרוש? מדוע לעיות את הפעולה הזו בדרכים, לעצור מכוניות ולשבש את התחבורה?

היו"ר י' כהן:

אתמול הייתה התייחסות לענין, אבל הממונה יייב גם על השאלה הזו.

י' ברוך:

בפני שלוחים שאלות, לא כולן בתחום שלי, אבל רובן כן, ואשתדל להשיב עליהן במיטב יכולתי.

הנושא שחזר ועלה בדברי חברי הוועדה הוא הנושא של המלחמה בהון השחור. וכאן יש לי שאלה: האם על הנושא הזה הוועדה מעונינת לקיים דיון בנפרד כי הוא נושא ארוך ונכבד, או שאתם מעדיפים שאשיב עליו בכמה משפטים בלבד, והדיון בנושא עוד יתקיים.

היו"ר י' כהן:

אני חושב שהנושא מחייב דיון לא רק אחר אלא גם עם הגורמים הנוספים שהיו קשורים לוועדה לענין ההון השחור. יחד עם זה אני מבקש שתשיב על השאלה בכמה משפטים ותציג את המצב כיום.

י' ברוך:

אנחנו מחלקים את הנושא להון שחור ולהעלמת הכנסות, כי העלמת הכנסות זה דבר שמחבצע באופן שוטף והתבצע גם בעבר, ואילו ההון השחור זהו ההון שהצטבר כתוצאה מהעלמת הכנסות. אני מדבר על הון שחור שנובע אך ורק מהעלמת הכנסות, ואינני מדבר על פשע, על סמים או על החזקת ממבע חוץ שלא כדין, שזה לא שייך למאמריה של מיסוי. לכן האבחנה חייבת להיות בין טיפול בהעלמת הכנסות לבין טיפול שורש בהון שחור שהצטבר מהעלמת הכנסות. אני כבר יכול לומר שבהעלמת הכנסות הטיפול הוא שונה, מאשר הטיפול בהון שלא הוצהר עליו שהצטבר מהעלמת משנים קודמות.

דבר אחד ברור שאין לנו את האמצעים, הכלים והאפשרויות כדי למצוא את ההון השחור שנמצא בחו"ל או בכספות או מתחת לבלטות אלא בדרך עקיפה של טיפול שוטף בהעלמת ההכנסות על העבר.

כיצד אנחנו מתמודדים עם הבעיה הזו? אנחנו קודרים את שני הדברים גם יחד. כיום יש שיטה חדשה שנוסתה בחדשים האחרונים בהצלחה רבה. כל מי שנחשד בהעלמת הכנסה שוטפת לאחר שנמצא שהוא לא רושם תקבול, בין

עוה במחור ובין בשירותים, או כל מי שנחמד בהעלמת הכנסות לאחר שהוא נמצא בדרכים מוביל סחורות ללא חיבונית וללא תעודת משלוח, מקבל בו במקום מלבד לדו"ח על הביקורת עצמה עוד שני תפסים: הזמנה להופיע בפני מפקח מס הכנסה המטפל בתיקו תוך יומיים או שלושה ימים ולא יותר, וכן הזמנה להקירה על העבירה בעוד חודש ימים במחלקת החקירות.

אינני מעוניינים, כפי שהתבטאו אתמול כמה מחברי הוועדה, למלא את בתי הסוהר; אנחנו מעוניינים בכסף, כפי שאמר אתמול חבר הכנסת שטרית. לאחר בדיקה אומרים לאותו איש שנתפס: נכון שאתה נתפסת היום, בשנת המס 1985, על אי רייוח תקבול. הדו"חות יילך לשנות המס 1982, 1983, 1984, לדוגמה, חרם נסתיימו. איך לנו ליום הוכחה ביד שהעלמת הכנסות במשך ארבע השנים הקודמות. הואיל ונתפסת עכשיו עלינו לבדוק מה קרה בשנים הקודמות. אתה אריך להביא את הספרים, את הצהרת ההון שלך, את המסמכים. יחד עם זה ניתנת לך האפשרות לקבל את הדין ולהסכים שהעלמת הכנסות גם בשנים הקודמות. בודקים את ההכנסה שלו בהכוואה למבחנים כלכליים מיד לנו לגבי אותו ענף, לגבי האזור בו נמצא העסק, והרוב הגדול של הנישומים האלה בוחרים בדרך של ניקוי השולחן ופתיחת דף חדש, ליענותם.

החוצאה היא שאנחנו גובים מס עבור השנים הקודמות שמתבטא בחוספת מס של 50% עד 140% אפילו על המס המוצהר. העובדה שמושג הסכם אומרת שכנראה שהממדים היו יותר גדולים, כי איש איננו מסכים מרצונו לשלם תוספות כה גדולות של מס, כי מדובר על מס עם ריבית והצמדה בערכים ריאליים. (ד' תיכון: וכי יש ברירה?) ודאי יש ברירה, ורבים גם בוחרים בברירה השניה. זה מראה שהפעילות הזו בשטח היא ברוכה והיא סופגת מס על חלק מההון שלא הוצהר עליו.

מ' שטרית:

כמה זמן נמשכת הפרוצידורה הזו?

י' ברוך:

זה ענין של ימים. הוא מקבל הזמנה להופיע יומיים לאחר התפיסה.

מהי הברירה שנישום יכול לבחור בה? הוא יכול לומר: אתה אמנם טוען שתפסת אותי, יש לי הסבר מלא לכך. אני אופיע בפני מחלקת החקירות ואסביר את עצמי. יש מקרים רבים בהם ההסבר הוא מניח את הדעת ובכך נסגר הענין. יש נישום שאומר: נכון שעכשיו נתפסתי, תטפל בענייני לשנת 1985. על שנים קודמות יש לי ספרים שניהלתי כהלכה. מפל בי בדרך הרגילה. הדרך הרגילה היא בדיקה של ספרים, שומות, שעליהן הוא יכול להשיג ולערער. כל הדרכים פתוחות בפניו.

חוצאה נוספת היא, שעל פי סעיף 180 לפקודת מס הכנסה יש לנו סמכות להגדיל מקדמות, כאשר שוכנע פקיד השומה שהמס שיגיע מהנידום בשנה השוטפת גבוה ב-40% לפחות ממה שהיה בעבר. בחיקון שנביא לפקודת מס הכנסה, תיקון מס' 69, נציע להקטין את האחוז ל-20% בלבד, כי בסופו של דבר תוספת זו מושפעת גם מהאינפלציה.

א' ויינשטיין:

מתי מחליטה פקיד השומה להקטין את המקדמות?

י' ברוך:

מה שמוטל עליו אוטומטית זו הגדלת המקדמות, בהתאם לענף, ב-50% או ב-100%, והאנשים משלמים מקדמה מוגדלות.

החוספת הגדולה של הכנסות המדינה בשנת 1985/6 מושפעת גם מדברים אלה. אמנם הוראות אלה הן בנות 3-4 חדשים בלבד, אבל זה כבר מתבטא בסכומים גדולים.

אוסף עוד כמה מלים על מגזרים יותר גדולים. עד כה דיברתי על מסחר, מלאכה, יירוטים, תעשייה מסוימת, גבל לגבי הגדולים הסידור הוא להלוטין אחר. כאן יש טיפול מעמיק בתיקיה ליל נישומים גדולים הן בדרך השומה והן בדרך של חקירות, טיפול שלרוב הוא מבוסס על מידע ימקבלים. ואם מישהו יטרח לקחת את העתונות משנות 1983, 1984 ומשנת 1985 - ואני מנוע מלתת שמות - הוא יראה מיש לנו בכנה השוטפת טיפול כמעט קבוע במפעלים גדולים, בספקים גדולים, ובהיקפים ענסיים, הן במס הכנסה והן במס ערך מוסף.

אלה הן פעולות שניתן לעשותן בכוח האדם הקיים. אין לי ספק שילו היו מאשרים לנו חוספת של מפקחי מס הכנסה, להבדיל מהפקחים בדרכים - אותם 300 נוספים ועוד 200 קיימים בדני האגפים, 500 איש זוהי המכסה הנכונה, שמביאה את התוצאות, ואין צורך להגדיל את המספר - אבל לגבי מפקחי מס הכנסה - -

י' צבן:

איזו הכשרה דרושה למפקחים?

י' ברון:

דרושה לכך ידיעה בהנהלת חיבונות בסיסית, ואנחנו שולחים את האנשים לקורס. בעוד חודש יפתח קורס למאה מפקחים חדשים. עדיין לעומת מצבת המפקחים שהיתה לפני מספר שנים, יש ירידה דרסטית. יש בריחה של מפקחים בגלל השכר הנמוך ובגלל התנאים המפתים בחוץ. אילו היתה לנו מסה נוספת של מפקחים, התמונה היתה נראית לגמרי אחרת. ומדוע? ואתן רק דוגמה על פקיד השומה למפעלים גדולים. אין תיק שלוקחים אותו ביד, שלא בדרך הייפול בעברייני מס, חלילה, אלא בדרך של שומה רגילה וביקורת רגילה על קיום החוק כלשונו, איננו מוצאים בו סכומים גדולים. אבל אין גם מי שיערה אה אותו גירוד קל בתיק כדי לגלוח את הסכומים האלה. בשבוע הבא נקיים על כך דיון באוצר. אני מקווה שאצליח לשכנע לעשות תיקון בסעיף הזה.

ע' סולודר:

ביקשנו כמה פעמים לקיים דיון רציני בסוגיה של ההון השחור.

היו"ר י' כהן:

בחחילה הדיון החלטנו על כך.

ע' סולודר:

ביקשנו שיובא בפנינו דו"ח ועדה-צרפתי וההמלצות שלו. יש דעות שונות על אפשרות היישום של הדו"ח ועל כדאיות ביצוע המלצותיו.

היו"ר י' כהן:

סיכמנו מנקיים על כך דיון מיוחד.

ד' תיכון:

מעיה באדם שנערכה אצלו ביקורת והוא אכן קיבל את שתי ההזמנות הנוספות, אבל הוא אוכיה שהביקורת טעתה. משהחברר שנפלה טעות בביקורת, אפילו על דעת אנשי מס הכנסה, המכונה הגדולה כבר לא נעצרה ואי אפשר היה להחזיר את המצב לקדמותו.

י' ברון:

ההיפך מזה הוא הנכון.

ד' תיכון:

אם אתה טוען שההיפך הוא הנכון, אולי תאמר לנו מה צריך לעשות אותו אזרח?

א' ויינשטיין:

לאחר שאמרת שפקיד השומה רשאי להגדיל את המקדמות, שאלתי מהי כמכותכם להקטין מקדמות. האם דרושה לכך פניה של הנישום?

י' צבן:

אני קורא סיפור נוגע לב על קשיש מוכר עתונים, שנשפט לארבעה חדשי מאסר על אי הגשת דו"ח, וזה אדם שאיננו יודע מזה דו"ח. השופט שפסק את דינו קבע שתאריך הביצוע של פסק הדין יידחה לזמן בלתי ידוע כדי לאפשר לו לקבל חנינה מהנשיא. השופט אומר שזהו אדם חולה, שהמחזור של מכירת העתונים שלו היה 700 אלף שקל בשנה. אני שואל אם יש הנחיות בענין זה. זהו פסק דין ללא תקדים במדינת ישראל.

היו"ר י' כהן:

נתפס אדם בהעלמה הכנסות. הוא מוזמן לחקירה. מגדילים לו את המקדמות. גובים ממנו חוספת מס על שנים עברו. אתם הולכים אחורנית לכמה שנים?

י' ברוך:

בהתאם למה שמותר בחוק - ארבע שנים אחורה ועוד השנה השוטפת.

היו"ר י' כהן:

זאת אומרת שנעשה חיוב לתקופה שאיננה עולה על חמש שנים. לי נאמר שכאשר מדובר בחקירות אתם רשאים ללכת אחורה שבע או עשר שנים.

י' ברוך:

אם מתנהלת חקירה על עבירה פלילית מהותית, לפי סעיף 220, מותר לנו לדזור חמש עשרה שנה אחורה.

המקרה שדיבר עליו חבר הכנסת צבן, בהסתמך על ידיעה בעהון, לא הובא לידיעתי. אני מבקש רק לציין שביח המשפט העליון נתן הנמקה מאד מעניינת לפסק דין מנתן במשפט מסוים של אדם זקן וחולה לב, שאם התרגשות של המשפט עלולה להזיק לאותו אדם, אזי גם בעת שהוא העליח הכנסות ידו היתה צריכה לרעוד והוא היה צריך להתרגש לא פחות ביודעו למה הוא צפוי על העלמת הכנסתו, התרגשות שעלולה להשפיע מאד על מחלת הלב שלו. המדובר היה על רופא דגול במדינה.

איך ספק שאיננו מביאים לדין/יש לו הסברים למעשיו. אם ההסברים מניחים את הדעת התביעה מתבטלת. אם הוא הועמד לדין, מה גם שהוא היה כאילו עבריין מועד כי היה לו מאסר על חנאי, צריך לדעת שבכל מערכת יש גם מקרים קיצוניים שהם לא צודקים. אבל כך פועלת מערכת בכל מקום בעולם ולא רק אצלנו.

לענין המקדמות, הקטנת מקדמות בדרך כלל היא ענין שבשגרה. מי שמבקש להקטין את המקדמות ומנמק אח בקשתו, בדרך כלל הוא נענה, כי הוא צריך לדעת שמונחה עליו החרב של ריבית והצמדה רטרואקטיבית למחצית השנה. במקרים אחרים יש צורך בהנמקה. מי שאומר שהכנסותיו קטנו ולכן הוא מבקש הקטנת מקדמות, הוא מגיש דו"ח משוער למספר חדשים. לפעמים מקטינים לו את המקדמות למחצית השנה בלבד ולא יקטינו לו בהמשך את המקדמות אלא אם יגיש דו"ח משוער נוסף. בנושא של הקטנת מקדמות אין לנו שום היכוכים עם האזרחים.

ע' עלי:

החזרי מס גם הם עם הצמדה כמו חילום החובות למס הכנסה?

י' ברוך:

גם הגביה וגם ההחזר הם צמודים החל מתום שנת המס.

ע' עלי:

מה דינו של מי שאיחר בהגשת דו"ח? (י' ברוך: זה נושא אחר).
הוא איחר בהגשת דו"ח אבל מתברר שמגיע לו החזר מס.

י' ברוך:

אלה שני דברים שונים. אי הגשת דו"ח או איחור בהגשת דו"ח זוהי עבירה פלילית שעליה חלים קנסות, והחזר מס זה נושא אחר. גם מי שאיננו חייב במס, אם הוא נדרש להגיש דו"ח חייב להגישו.

ד' דנינו:

אדם עובד בשני מקומות עבודה. הוא ניגש למשרדי מס הכנסה ועשה מס תיאום מס. מדי חודש מנכים ממנו מס הכנסה בהתאם למה שנקבע. בסוף השנה הוא מגיש דו"ח למס הכנסה ובשומה הסופית הוא נדרש לשלם תוספת מס. הוא מוכן לשלם את התוספת, אבל אומרים לו: אהה חייב לשלם על כך ריבית והצמדה כי לא שילמת את המס המגיע.

י' ברוך:

בדרך כלל תיאום המס הוא נכון ולא צריכים להצטרף הפרשים במקרה כזה. אבל לא תמיד התיאום מבוסס על הנתונים המלאים. אם מתברר שהתיאום היה מבוסס על נתונים של חודש מסוים שלא היה חודש יציג, ובחשבון הינתי הסכום הוא אחר, על הפרשים חלה הצמדה. זה אומר בסך הכל שמקבלים את הכסף בערכים ריאליים. זה לא עונש, זה לא קנס. אילו היו עושים את תיאום המס בצורה הנכונה, היית משלם את הסכומים האלה בשילבים מוקדמים יותר. אם הכספים נשארו אצלך, ההנחה היא שהם צברו את העווי שלהם, ואתה נדרש לילם את המס בערכים ריאליים.

נשאלה שאלה על התחזית של גביית מסים מהסקטור הפיננסי. אני רוצה להתבסס קודם כל על המצב בשנה שעברה. בסקטור הפיננסי המאזן הוא לסוף דצמבר, ולכן אני יכול לדבר על השנה שעברה. בלי לנקוב שמות, מספר לא מבוטל של בנקים שילמו מס בשנת המס 1985 והשלימו את המגיע מהם מעבר למקדמות ששילמו בהכומים גדולים ביותר ב-31 בינואר. אחת הסיבות שהגביה של מס הכנסה בחודש ינואר היתה גדולה נובעת מכך שהבנקים שילמו את היתרות, כאשר בשנה שעברה אוהם הבנקים עדיין לא היו חייבים מס, או לא כל כך הרבה מס. חלק מהבנקים עדיין לא שילמו מס בשנת 1985. משיחות עם מנהלי הבנקים מסתבר שאכן בשנת 1986 בנקים נוספים יכנסו לרשת של משלמי המס, לאחר שהם יגמרו לקזז את ההפסדים שלהם מן העבר. התופעה הזו היא מעודדת כי היא מראה שחל בכל זאת שיפור ברווחיות של הבנקים.

אם לחברות הביטוח, כמעט כל חברות הביטוח משלמות מס הכנסה. רק חברות בודדות שנקלעו לקשיים אינן משלמות מס. איננו יודעים מה יהיה מצבן ב-1986. זה יתברר במרוצת השנה.

בנקים למשכנתאות כולם משלמים מס. בנקים יעודיים, עסקיים, משלמים מס.

אין לנו נתונים על הסקטור כולו. אינני בטוח אם אנחנו מפרסמים נתונים סקטוריאליים. אם קיימת אפשרות כזו, אם נהוג לפרסם נתונים כאלה, נוכל כעבור כמה זמן לתת לכם אינפורמציה גם על כך.

השאלה על הטלת מס ערך מוסף על פירות וירקות חוזרת ונשנית מדי פעם. כבר אמרנו שכל עוד יש הברחה מסיבית של ירקות ופירות מהשטחים, לא נוכל להמיל מס ערך מוסף כי הירוק הדבר ספיגה עצמית של המס על ידי החקלאי. לחקלאי אין כמובן אפשרות לספוג את המס הזה.

א' ויינשטיין:

אבל יש גם ביצים וגם תוצרת חקלאית אחרת.

י' ברוך:

על כך משלמים מס ערך מוסף. (א' ויינשטיין: וכאן אין בעיה של הברחות?)
ההברחות הן בעיקר של ירקות וגם פירות.

כבר מזמן מחקיימים דיונים על איחוד הפיקוח החקלאי. בעקבות המלצות
ועדת-צרתתי - וגם זה שייך לנושא של הון שחור - פניתי לשר החקלאות
בדרישה להחיש את הטיפול באיחוד הפיקוח החקלאי. אמרנו שכאשר הפיקוח
החקלאי יאוחד נסמך את הפקחים החקלאים בחוק לדווח גם לנו על הממצאים
שלהם. פקחים אלה עורכים ביקורת ובודקים משאיות שנעו בדרכים ומובילות
פירות וירקות. במידה והם יגלו הובלות ללא תעודת משלוח, או עם תעודת
מילוח לא תקנית שאין בה הכתובת של המילוח או של המקבל, הם ידווחו גם
לנו. אז יהיה רידי הפקח החקלאי גם מופס דיווח לצרכי מס מאותו סוג
שאנחנו מלחמשים בו בביקורת שלנו.

כל הפניות שלי עד כה בנושא זה לא נענו. אין איחוד של הפיקוח
החקלאי. הבעיה היא שמי שעוסק בפירות איננו עוסק בירקות. שלחתי
בענין זה מספר תזכורות, ואמשיך להיאבק על כך שהדבר יבוצע. כאשר
הפיקוח החקלאי יוכיח את עצמו, כאשר ממדי הברחות של פירות וירקות
יקטנו, אז אפשר יהיה לשקול את האפשרות של הטלת מס ערך מוסף בצורה
הדרגתית גם על פירות וירקות. רק אם ניתן יהיה לגלגל את המס על הצרכן,
אפילו יהיה להמיל את המס. לא הטלנו מס ערך מוסף על איש שצריך לשלם
אח המס מכיסו, אלא רק כאשר אפשר לגלגל את המס על הצרכן. לא צריך
לשכוח כי גלגול מס ערך מוסף על הצרכן פירושו גם תוספת למדד שהיא
מיידית. כיום לא עומדת על הפרק הטלת מס ערך מוסף על פירות וירקות.

א' שלום:

יש שתי מועצות ייצור שמקיימות פיקוח על שיווק מוצריהן ואין
שם כמעט הברחות, וכזונתי למועצת החלב, שמשווקת חלב לייצור תעשייתי,
ומועצת הלול ששם הפיקוח הוא על הסובסידיה. לעומת זאת בפירות וירקות
יש הפקרות מוחלטת. הגשתי גם הצעה לסדר היום בנושא זה. אני חושב
שר החקלאות רוצה לשנות את המצב, אבל מופעלים עליו לחצים של המשווקים.
לו ניתן היה לשחרר את השיווק מהמשווקים הרשמיים ומאפשרים למגדלים
להוביל את התוצרת עם תעודות משלוח שהמועצה או האגודות ינפיקו להם,
אני מאמין שכמעט ולא יהיו הברחות. היום הנטל על המגדלים הוא קשה
מנשוא. היום הסימונאי גובה מהחקלאי 35% מערך התוצרת רק עבור תעודת
המילוח. לפעמים אפילו מוכרים תעודות משלוח ואחר כך משמידים אותן.
המשווקים יש להם אינטרס לא לתת זאת ולהם יש ייצוג רציני במועצה.

מ' שטרית:

בכמה הזדמנויות העלתי את הבעיה של המועצה לשיווק פרי הדר.
לפי החוק הקיים, הפרדסן יש לו פרדס והוא מגדל פרי הדר מנוע
לקחת הביתה את הפרי בלי אישור המועצה לשיווק פרי הדר. הפרי על העץ
איננו שלו, גם אם הוא הבעלים של הפרדס. זמי שלוקח פרי לביתו מגישים
נגדו תביעה משפטית. המועצה לשיווק פרי הדר, יכל קיומה מיותר לחלוטין,
לוקחת את הפרי, מעבירה אותו לביח אריזה שלה. הפרדסן משלם אח הוצאות
האריזה, השיווק וכדומה, ורק אם נשאר כסף הוא מקבל תמורה עבור הפרי.
הפרדסנים ברצועת עזה פטורים מכל העניין. הם יכולים למכור את הפרי
י להם למי שהם רוצים. אותה זכות איננה שמורה לפרדסן ישראלי.

אורר הפרדסן: אם אתה מכריח אותי למכור לך את הפרי, אני רוצה
שחקבע לי מחיר קבוע ומובטח, שאם לא כן אינני רוצה למכור לך את הפרי,
אני אדאג לשיווק הפרי בחו"ל.

אני מזמין אתכם לסייר בליווקים הפתוחים בעריה - ביבנה, באשדוד, בקריית גת. מה קורה שם? חקלאים באים מהמושבים, מביאים תירות וירקות, ומוכרים אותם ישירות לצרכנים בשוק, ללא מתווכים. המחירים יורדים לילי. חקלאי יכול למכור את תוצרתו במחיר שבו נמכרת התוצרת בליווק המאורגן ועדיין להרוויח הרבה יותר ממה מרוויח באמצעות הליווק המאורגן. אני יודע שבעניינים אלה מעורבים כוחות חזקים.

י' ברוך:

נשאלה שאלה על אכיפה בשבתות. בדרך כלל במוצאי שבת אין בעיה. בערבי לבת ובשבתות יש בעיה. רק באותם מקרים יש לנו היתר לכך - ויש לנו היתרים - הדבר מתבצע. בדרך כלל אנהנו משתדלים שהביקורת בערבי שבת ובשבתות תתבצע על ידי פקחי מח מבני המיעוטים על מנת לא לגרום לחילול שבת.

שאלה של סימון ושילוט המספר של מס ערך מוסף להעלה חבר הכנסת קופמן עוזלפני כמה חדשים - אנשי המכס אינם בדעה שניתן להפיק מכך יותר תועלת. כל עסק שיש לו שלט ברור שהוא רשוי ויש לו תיק. קורה שמישהו פותח עסק והוא מתמהמה ונרשם אחרי חודש או חודשיים, וזה לא בסדר, אבל זה יכול לקרות. בדרך כלל זה לא קורה. הכוונה של חבר הכנסת קופמן היתה שבדרך זו כאילו נעודד אזרח שקנה בעסק ולא קיבל חשבונית מס לכתוב לשלטונות המס ולהודיע, שעוסק מורשה שזהו מספרו לא נתן לו חשבונית. אם אזרח רוצה לעשות זאת אין לו צורך במספרו של אותו עוסק מורשה, הוא יכול לכתוב שעסק מסוים ברחוב מסוים איננו רשם את ההכנסות.

איננו חושבים שסימון כזה הוא יעיל. זה לא קיים באף מקום בעולם, ואיננו סבורים שיש לעשות זאת בארץ.

שאלה נוספת היתה בענין מעקב באמצעות מחשוב אחרי מוצרים בני קיימא. מעקב כזה מתבצע לא במידה מספקת. במאגר המידע במחשב יש לנו אינפורמציה על יבוא, על מחירים וכדומה. אין לנו מספיק כוח אדם לזה. המחשוב קיים, התוכנה קיימת, המידע קיים, ודרוש לכך כוח אדם. אולי אי פעם בעתיד נוכל להעמיק בכך. אבל הדבר מתבצע כאשר התיק הספציפי נמצא בביקורת.

היתה שאלה או הצעה בענין הקטנה המס על עבודה והפיכתו למילוה לתקופה של 5-7 שנים. אנחנו מתנגדים להצעה כזו מהסיבה הפשוטה, שניסינו בעבר את השיטה של מילוה למיניהם, וראינו מה היו התוצאות. אנחנו רואים אין גדל החוב הפנימי.

לשאלותיו של חבר הכנסת ויינשטיין, שאמר בין השאר כי דרוש כוח אדם מיומן שיחדור למאזנים ויעמיק בהם. אני עצמי אמרתי זאת. אני מסכים אתו. אנחנו נבחן את הענין באוצר. אינני מאמין שנהסס להציע שינוי בחוק החקציב, אם יוחלט על כך.

היו"ר י' כהן:

בטלב זה אתם יכולים לקלוט עובדים למס הכנסה באמצעות חוזים מיוחדים, מנהלי חשבונות, מעבר למספר של 300 עובדים?

י' ברוך:

גם העמקתם של 300 העובדים היא עד 31 במרס ואינני יודע מה יהיה בעתיד. כל הנושא הזה יידון בשבוע הבא באוצר במסגרת רחבה. אני מסכים בהחלט שבלי כוח אדם מיומן לבדיקת דו"חות כספיים אנחנו רק "מגרדים" את הקטנים ולא מגיעים לגדולים. הצעתי פעם לרמט"ל שבמקום לגייס רואי חשבון לשירות מילואים, הם יגוייסו לשירות באגף מס הכנסה. הוא לא הככים בטענה כי מחר יבקשו לגייס בדרך זו מורים, אחיות ובעלי מקצועות אחרים, והוא צדק.

מ' לטרית:

אולי ניתן לבצע עבודה בקבלנות. עושים זאת בעיריות.

י' ברוך:

זה באיך לגביה לא לקביעה. אין לנו בעיות בגביה.

לנושא של הילת מס על ארוחות, בשעתו דובר על סכום מסוים. הסכום הזה היום הוא קטן, כי סף המס עלה ושיעורי המס ירדו. אנחנו נעשה את החישוב, ואח יתברר שאלה הם סכומים קטנים נשול את האפשרות של ביטול המס.

י' ז' אמיר:

חביאו בחשבון דוועדת הכספים מכליזה לבטל את המס הזה.

י' ברוך:

רשמתי זאת לפני.

נאמר שלא-שכירים נושאים בעומס יתר לעומת השכירים. הכנו עבודה של בדיקה השוואתית בין שכירים לבין לא שכירים. אנחנו מוסיפים כאן טור של קיבוצים, שזהו מגזר מעורב אחר נחשב ללא שכיר ולשכיר. עדיין לא סיימנו את העבודה הזו. על פני הדבריה אין לנו הרגשה שלא-שכירים הם מקופחים. אנחנו עכשיו בשלבים הסופיים של הכנת הטבלה ההשוואתית בין שכיר, לא שכיר וקיבוצים. (א' שלום: מדוע לא מושבים?) מושבים הם בקמגוריה ליל לא יכירים. הקיבוץ לעומת זאת מצד אחד הוא נחשב לחברה, ומצד שני החברים לצורך ביטוח לאומי הם נחשבים לשכירים.

אני חוזר ומשיב לחבר הכנסת ויינשטיין, שלפי בדיקה ראשונית שטרם הושלמה אין לנו הרגשה שיש קיפוח ליל לא שכירים לעומת שכירים. יש היבטים שונים. אבל בשיעורי אינפלציה נמוכים יכול להיות שיש קיפוח, כי אז כבר ההנאה מדחיית תשלום המס איננה מתבטאת בערכיה כלכליים. יש בעיה ששכיר יכול לקבל פיצויי פיטורים כאשר הוא מפוטר, מה שאין כן לא שכיר.

מ' שטרית:

הוא עושה ביטוח מנהלים..

א' ויינשטיין:

קיימת גם הבעיה של הוצאות רכב.

י' ברוך:

אמר להוצאות רכב של לא-שכירים, הבעיה קיימת. בדקנו את כל הנסיונות בעולם בנושא זה. הופיעו בפני נציגי הארגון של הלא-שכירים, בראשותו של בוקשפן. נתחיי להם אתגר ואמרתי: אדרבה, תגישו לי אתם הצעה. יש לא שכירים שמחזיקים רכב שכולו להנאתם, ויש לא שכירים שמחזיקים רכב שהוא משמש להם כלי עבודה מובהק, וההנאה הפרטית שלהם מהרכב היא רק חלקית. נסיון ללכת לפי ענפים הוא קשה. ביקשתי הצעה. לא קיבלתי עדיין הצעה. אנחנו נוטים לחפש דרך להשוות בין שכירים בעלי רכב צמוד לבין לא שכירים. אם לשכיר חלק מההוצאה היא להנאתו הפרטית - ועוד מעט נדון בכך בתקנות - אותה הנאה פרטית צריכה לחול גם על לא שכיר. אם לא שכיר מוציא הוצאות בגבולות אוסם הסכומים ואיננו נוטע יותר מאשר 750 ק"מ לחודש, למעשה יש קיזוז ואז זו לא הוצאה מוכרת, כשם שאצל השכיר זוהי הכנסה. אם הוא מוציא לכך יותר כסף, יכול להיות שההפרש הזה כן יוכר. יש כאן בעיה כי בזקיפה של רכב יש פחת. לא-שכירים לא יסכימו להכניס כאן את הפחת, כי הם אינם רוצים לשלם מס רווח הון בזמן שהם מוכרים את הרכב, כי זה משמעותי.

המרכיבים האלה אינם זהים. העניין נמצא בבדיקה בוועדה. אני מאמין

יהוה חודש ימים יהיו בידינו הממצאים ונוכל לעלות איזה שינוי.
 (מ' בר-און: מהו המצב כיום?) כרגע המצב הוא שלא-שיריד שיש לו
 רכב יכול לבחור באחת משתי שיטות. קודם כל ביחסי השיטות ההוצאות
 הקבועות של פחת, ריבית על הרכישה, דמי רישוי וביטוח, הוצאות אלה
 אינן מוכרות כלל. לגבי ההוצאות המשתנות, הוא יכול לבקש 25% מהסכום
 שיוכרו כהוצאה; או הוא יכול לנהל יוכן של קילומטראז'. ואז אם הוא
 נוסע ברכב מעל 18 אלף ק"מ, החוספת הזו מוכרת לו כהוצאה. תנאי נוסף,
 שמה-18 אלף ק"מ תשעת אלפים ק"מ היו לצורך עסקיו. זוהי תולדה של
 המלצות ועדת בן-שחר משנת 1975 שברחו מעיוות לכיוון ההפוך לפי חוק
 המטוטלת, ואנחנו יודעים איך פועל חוק זה.

הענין הוא בבדיקה ואנחנו נביא את הממצאים.

ד' תיכון:

אולי תקים ועדה ציבורית לענין זה?

י' ברוך: אין צורך בכך.

ד' תיכון:

כבר עיר שניה אומריח לאיך צורך בזה.

י' ברוך:

עד כה קיימתי מה שהבטחתי, אז הן לי אשראי של עוד חודש ימים.
 את הממצאים שנביא כתוצאה מהבדיקה לא יראו לכם, ויהיה רצון להקים
 ועדה ציבורית, אין בעיה.

מ' שטרית:

תעשיינים אומרים לנו: אנחנו צריכים להעסיק בעבודה עובדים ברמה
 גבוהה, מהנדסים, הנדסאים, טכנאים. איננו יכולים לשלם להם משכורת
 מעל לסכום מסוים בגלל בעיות מיסוי. לכן אנחנו נוחנים להם פיצוי
 בצורה של רכב צמוד. מהנדס אלקטרוניקה ששכרו נטו 600-700 דולר לחודש,
 מחזיק רכב צמוד ששוויו עשרות אלפי דולרים, בעוד שהוא היה אולי מעדיף
 לוותר על הרכב ולקבל תוספת ראויה למשכורתו. הברירה הזו איננה קיימת.
 (י' ברוך: מדוע הברירה הזו איננה קיימת?) התעשיין איננו יכול להציע
 משכורת הרבה יותר גבוהה לעובד במקום הרכב, כי זה לא משתלם לו.

היו"ר י' כהן:

לתעשיין כדאי לשלם יותר משכורת כי משכורת מוכרת כהוצאה, מה שאין
 כן הרכב.

י' ברוך:

משכורת כרוכה בעלויות עקיפות של הפרשות למיניהן.

ח' רמון:

רק הריבית על מחיר המכונית מגיעה לסכומים גדולים. יש גם פחת.
 הסכומים האלה אינם מוכרים. לתעשייה כדאי לשלם יותר משכורת.

מ' שטרית:

אינני יודע מדוע תעשייה מעדיפה לתת רכב צמוד על פני תוספת משכורת.
 אבל עובדה שכך היא עושה. אני מוכן שנזמין לכך תעשיין שייסביר את
 עמדתו.

א' ויינשטיין:

אני חושב שאתם עושים נכון שאתם בודקים את הנושא של הוצאות רכב.
 וטוב שאנחנו מקיימים בוועדה את הדיון זוטא בנושא. אני חושב שבכל זאת
 ראוי לשקול אבחנה בין עצמאים שהרכב איננו מימש אותם בעסקיהם לבין

יצמאים שהרכב דרוש להם לעסקים. למיטב הערכתי, בעל הנות צעצועים לא צריך לקבל הוצאות רכב, אבל מה דינו של סוכן נוסע?

מ' בר-און:

קשה לעשות אבחנה כזו. אותו בעל הנות יתכן ועליו להוביל סחורה לחנותו.

ח' רמון:

אין גבול לרמאויות בנושא זה. כבר עברנו את הנסיון הזה. לא נשאר אדם אחד ישר במדינת ישראל בגלל נושא הרכב, לא שכיר ולא לא-שכיר. מוטב לתת נקודות זיכוי ולא לעסוק בעניין הרכב.

אני מבקש שתתייחס לבעיה של ניכוי מס במקור משכר סופרים, שמגיע ל-55%, וזה לא מובן.

אני מבקש שתסביר לנו את ימדת האוצר בנושא של רווחי הון על מניות קואופרטיביות. מדוע אינכם משנים את עמדתכם בנושא? יש בנושא זה הצעת חוק פרטית.

י' ברוך:

קיבלתם לכך תשובה.

ח' רמון:

אני רוצה שהתשובה תימכר לפרוטוקול ושאוכל להתייחס אליה.

י' ברוך:

שאלה שהתייחסה לדברי השר שחל שאמר ש-30 אלף חברות, 20 אלף לא שילמו מס. הוא כנראה מתכוון לינת המס 1984, כאשר חוק המיסוי בתנאי אינפלציה פעל בכלוא עוצמתו. אז יתכן שזה היה נכון, ואינני יודע מהו המספר הנכון. תודה להם שעזרתם לנו בעניין זה, ומי שעזר לנו יותר מכל היה חבר הכנסת רמון, ואני חייב תמיד להזכיר ולציין זאת, וכך נפטרנו מעונשו של חוק זה. היום אין כדבר הזה. אין לנו עדיין נחונים כי הינה לא נגמרה, אבל אנחנו יכולים לראות זאת לפי המקדמות. מי ייש לו הפסדים להעברה מדנים קודמות לא משלם גם השנה מס.

י' צבן:

האם פעם עלייתם חשבון אם כדאי לתבוע את המס מאלה שהרוויחו שלא ביושר במשך השנים האלה?

ח' רמון:

בחוק ששינה את המצב המוטו שלי היה, שגם אם זה לא בדיוק מאוזן אני עושה אתכם חשבון על השנים שעברו - ובחוק החדש יש הרבה התחשבנויות לגבי העבר.

י' ברוך:

תיאום המלאי - אם אתה עושה תיאום מלאי בסוף שנת 1985 ואתה מוסיף סכום מסוים למלאי, אילו היית הולך לפי אותה שיטה בתחילת השנה, היית מוסיף זאת גם בשנה שעברה. אתה מוסיף השנה, זה כולל בחוכו את התוספת לרווח של השנה חוץ צבירה של שנים קודמות. לכן הבכי הגדול שבשנה המס הנוכחית המס לעומת הרווח הריאלי לא יהיה 52% אלא 60%, 70% ו-80%, ויש משקיעי חוץ הטוענים שהם הגיעו ל-120%.

י' צבן:

זה יכול לפגוע באופן בלתי צודק בחברה חדשה? (י' ברוך: לא).
חברה חדשה מ-1984?

י" ברוך:

נגבה ממנה בעקבותיה גם מס על 1984.

מ' בר-און:

הירידה הדרגתית במלאי ברביע האחרון היא בין היתר הסיבה לכך?

י" ברוך:

זה לא מפריע לנו שתהיה בין השאר ירידה במלאי, כי לא היו הוצאות מימון כנגד זה. האחד פועל כאן כנגד השני. נאמר זאת בצורה אחרת: העליה הגדולה של המלאי ב-1984, והעליה הגדולה ברכישת מכוונות וציוד ב-1984, כי זה היה על חשבון מס הכנסה, היתה אז רעה חולה. אבל בינתיים זוהי ברכה, כי יש עכשיו הצמיחות גדולה שניתן לעשות בה שימוש.

י" צבן:

ירידה במלאי והוצאות מימון מכסות האחד את השני?

י" ברוך:

ברגע שיש לך פחות מלאי יש לך פחות הוצאות מימון, יש לך פחות הון עצמי. זה מאוזן מכל הצדדים.

נאמר שמי שמעלים רכוש או מעלים הכנסה, שיחלו ממנו את הרכוש או את ההכנסה. הייתה של העלמות איננה פועלת בדרך שחייב עליה חבר הכנסה צבן. אני רוצה שתדעו שיש כמה מקרים שהם בדיון אצלנו. אנשים באו ואמרו: אתה טוען שתפסת אותי בהעלמת הכנסות של מיליון דולר, ואהה דורש ממני לשלם 1.5 מיליון. אני אומר: זה נכון, על מיליון דולר עליך לשלם 600 אלף דולר מס. הכופר, אם אתה רוצה לשלם כופר, או הקנס בתוספת כל ההוצאות, מגיעים לסכום הזה. באותם מקרים בהם אנשים נתפסים, ואלה מקרים נדירים לצערי, התוצאה היא בדיוק זו שהתכוונת להשיג.

על היאלה בענין מס הון נמו השבתי כמה פעמים. אם יוחלט אי פעם בממשלה, או בדרך של אישור חוק, על החלת מס הון נמו בישראל, ההפעלה תתחיל לפחות שנה וחצי או שנתיים לאחר אומו מועד. חקרתי את הנושא בכמה ארצות בהן קיים המס הזה, בדנמרק, בצרפת, בגרמניה.

י" צבן:

אומרים שבהולנד זה פועל בצורה טובה.

י" ברוך:

יש בכיה של הילמון שמש זה בכלל קיים. בדנמרק מחוך 4 מיליון משלמי מס וסוד כ-60 אלף חברות, יש 18 אלף משלמים מס הון נמו. ההכנסה ממס הון נמו מהווה כמה פרומיל מההכנסה הכוללת ממסים. והפגיעה דווקא בחברות היא גדולה מאד. אדם השקיע בחברה 100 אלף דולר. הוא הרוויח יפה במשך שנים, שילם אח כל המסים - ושם שיעורי המס הם יותר גבוהים מאשר אצלנו - וכעת בגלל טיב העסק, המוניטין, המניות האלה מוערכות במיליון דולר. ואז הוא צריך לשלם 22 אלף דולר.

לכן יש לנו ספקות לגבי יעילותו של המס הזה. אבל אם יוחלט עליו נצטרך להיערך לקראתו. קודם למס הון נמו הוא חוק השערוך הכללי. חקיקת חוק השערוך הכללי זה גם כן ענין של שנה.

הנושא הזה מעורר בעיות איז ספור. אנחנו בדעה שזה מס לא צודק, לא יעיל, לא תורם ולא טוב, אבל עובדה שהוא קיים בהרבה ארצות.

י" צבן:

אחס מוכנים להכין תזכיר על הנסיון הבינלאומי בחוסם הזה, כולל הנסיון של הולנד.

י" ברוך:

זה יקח זמן אבל זה אפשרי. אם יוחלט על כך, הודעתי כבר שזה דורש 1.5 מיליון דולר. כל אחד יצטרך לדווח על שווי הרכוש שלו.

בגרמניה זה לקח ארבע שנים, בצרפת - חמי שנים, בדנמרק - שלוש שנים. אנחנו יותר יעילים וזריזים, נעשה זאת בשנה וחצי עד שנהיים, אם תהיה החלטה כזו, בינהיים - איך.

י' ויינשטיין:

מפ"ם כאשר היתה במערך דרשה זאת. היו על כר דיונים במשך שנים. התביעה לל מפ"ם לא נענתה כי הבעיה היא כל כך מורכבת מבחינה אדמיניסטרטיבית.

י' ברוך:

נשאלה האלה על גיוס בעלי מקצוע בחנאים מיוחדים. אני הגשתי הצעה למידלה לגייס אלף בעלי מקצוע ממדרגה ראשונה בשכר כפי שמקובל במשק, בחוזים מיוחדים, נפצל אותם בכל כשרדי הממשלה, נשליט סדר ונשנה את כל הערכים אצלנו. ההסתדרות לעולם לא תאמר זאת.

פטור לנכים ממס הכנסה. נכה מאה אחוז היה פטור מכל מס ללא כל ההחייבות ברמת הכנסתו. התקרה שקיימת היום היא החמרה לעומה המצב שהיה קודם ולא הקלה. נכון שהתקרה היא גבוהה, אבל לפני כן לא היתה כלל תקרה.

י' ז' אמיר:

מהי התקרה היום?

מ' בר-און:

נאמר לי שהתקרה היא 1.8 מיליון.

י' ברוך:

אינני זוכר את הסכום, אבל התקרה היא גבוהה למדי. הכוונה לעשות הפרדה בין מה שהנכה יכול לחרום בעצמו לעסק שלו לבין מה שהוא כבר בגדר רווח על ההון. ועל הרווח על ההון הוא צריך להלם מס. אבל כאן מדובר על נכה מאה אחוז. אין פטור לנכה שדרגת נכותו 98%. אינני יודע אם אנחנו צריכים דווקא במציאות הישראלית של המלחמות שהותירו לנו כל כך הרבה נכים ללא מאה אחוז, לעשות דווקא אתם את החשבון.

ואמר לפיקציות, אנחנו בודקים כל חיק של נכה שיש לו הכנסה משמעותית. אין לנו תכנית עבודה מיוחדת דווקא לחפל בנכים.

מדרגות מס משנת 1975 באיזו מידה הן נשחקו, מה השפעתן על שכר נטו ועל השכר שאיננו חייב במס? מדרגות המס מ-1975 מתורגמות לערכים דולרים אומרום שהתקרה חלה על 1375 דולר. כלומר, שיטור המס של 60% היה אז החל מ-1375 דולר. היום הוא עומד על כ-1900 דולר. נכון שגם הדולר נשחק מ-1975 ועד היום, זה לא אותו הדולר. אנחנו נמצאים הרבה מעבר למה שקבעה ועדת בן-שחר בערכים מעודכנים להיות. נכון שבמרוצת השנים היתה שחיקה. נכון שבמרוצת השנים עמדנו הרבה מתחת לסכום שקבעה ועדת בן-שחר.

י' צבן:

זה נושא שקשור למערכת הכללית של ההכנסות, ובמיוחד לשכר. מדובר על תקופה של עשר שנים. כאשר קורה משהו לשכר, וההצמדה היא באחוזים למדד, נוצר פער גדול בין מדד לדולר.

י' ברוך:

אנחנו רחוקים מאד מעבר למדד ומעבר לדולר. עשינו כנראה דרך לקראת רפורמה רצינית בשטח זה.

י' צבן:

סך המס היה אז בערך 42% מהשכר הממוצע במשק. יש קשר בין הבטחת הכנסה, הגימלה, דמי האבטלה וכדומה, בכל המערכת הזו. בהיעדר הקשר הזה

התוצאה היתה שאדם היה זכאי מצד אחד להבטחת הכנסה, ומצד שני הוא יילם מס הכנסה. (י' גבאי: זה החבטל למעשה). עכשיו זה התבטל.

מה דין ההחזר של 5.35% למקבלי הכנסה נמוכה?

י' ברוך:

בינתיים ההחזר של 5.35% הוא עד 31 במרס 1986 ולא יותר. מרם החקיקים דיון על הנורא. אני אביא את הענין לדיון באוצר.

י' גבאי:

ההתייחסות היתה למעבר לבסיס מס משפחתי. כיום בסיס המס בישראל הוא לנייזום בודד, בעל לחוד ואשה לחוד, וההתחשבות במספר הילדים היא כמובן מינימלית. הקווי של בסיס מס לנייזום יחיד יש לו הרבה צדדים, למשל בנושא של מיסוי קצבאות ילדים, או מיסוי קצבאות זקנה, כי הוא פועל למעשה רק על הכנסה של אדם אחד ולא על סך הכל ההכנסות המשפחתיות, וגם הרבה פעמים איננו מתחשב במספר הילדים במשפחה. אבל ניתן לומר שמבחינת שיפור בהלוקת ההכנסות/ זהו הכניס מס משפחתי טוב מאד. הוא גם יתן לנו אינפורמציה על ההכנסה האמיתית של המשפחה. היום אין לנו מקורות מידע אפילו כדי לנהל מדיניות אוניברסלית בנושאים של חינוך או בריאות, כי אנחנו יודעים את ההכנסה רק של בודדים.

בדקנו את הנושא מבחינת שיפור מערכת המס. אנחנו יכולים לשפר את מערכת המס בלי להקטין את המוטיבציה של האלה לעבוד, שהיא חיונית, עם שיפור המצב לגבי משפחות שבהן הנשים אינן עובדות; או משפחות שבהן האלה עובדות אבל הכנסתה מאד נמוכה, המערכת המשפחתית תשפר את מצבה. יכולים להיפגע מכך משפחות שבהן לאשה יש הכנסה גבוהה.

המעבר לבסיס מס משפחתי הוא גם נושא לוויכוח אידיאולוגי או ערכי. בנושא של חלוקת הכנסה בוודאי שיהיה שיפור, אבל זה יכול לפגוע כאמור בזוגות יבהס לאשה יש הכנסה גבוהה. זה יכול לפגוע בעקרונות פמיניסטים, אבל זה כבר במישור של ויכוח ערכי.

במישור הטכני שבו המגבלה היותר גדולה, זה יחייב דו"ח משפחתי. דו"ח משפחתי יש לו יתרונות גדולים, כי הוא יאפשר לנו פעם ראשונה לדעת באופן שוטף מה קורה להכנסות של כל המשפחה, כולל הכנסות מהון, וגם יאפשר לנהל מדיניות סוציאלית ולא רק מדיניות מסיה יותר אופטימלית. אבל אני מעריך שזוהי קודם כל החלמה אדמיניסטרטיבית מרחיקת לכת, והיא התנאי לכל.

הממונה על הכנסות המדינה אמר לי שניכנס לדיון על הנושא בתחילה שנת הכספים. אין ספק שזה דורש הכנות במשך שנה או שנתיים.

י' ברוך:

להצעה של חבר הכנסת דן תיכון להקים ועדה ציבורית לרפורמה יסודית במסים. יש לו שותף להצעה, הוא השר גד יעקבי. אנחנו מתנגדים להצעה הזו. ומדוע? אנחנו צריכים פעם אחת לתת לעם בישראל קצת לנוח. עשינו רפורמות, עשינו שינויים, היו ועדות, ולא מכבר סיימה את עבודתה ועדת-שטיינברג שגם היא עסקה ברפורמה. אנחנו בודקים את המצב במישור שלנו. ויש לנו עכשיו בעיה של התקאיב לשנה הקרובה. תמיד יש אפשרות לעיזח רפורמה ותמיד יש אפשרות לשפר ולשנות, ויש הרבה הצעות גם של אזרחים. אני חושב שהכנסת הממשק לאי-ודאות על ידי הקמת ועדה כזו מספיקה כדי לערער את מעמ היציבות שהשגנו. לכן בשלב זה איננו מקבלים את ההצעה. יתכן שבעוד חצי שנה או בעוד שנה, כאשר נהיה יותר רגועים

ונדע מה קורה במשק, מה גורל האינפלציה, יהיה מקום לחיוב מחדש על הנושא הזה.

לשאלה בענין חוק-אלסינט - בייקרי החקציב כתוב שאותו סכום שאמור היה לממן את המחקר והפיתוח על ידי מכייר המס באמצעות חוק-אלסינט, סכום של 40 מיליון דולר בשנת 1986, יופנה למחקר ופיתוח באמצעות המדען הראשי בשיטות יהיו קיימות להני חוק-אלסינט. אנחנו נציע בחקיקה ראליה לא לבחל את החוק אלא פשוט להקפיד אותו ולאפשר לשר היוצר, באיזור ועדת הכספים של הכנסת, לחדש את החוק.

החוק הזה גרם בשנת 1984 לשחיקה ניכרת של המה בדרך מאד לא מקובלת עלינו, הגובלה בפיקציות; בשנת 1985 בדרך אדמיניסטרטיבית צמצמנו את אפידריות השימוש בו. לכאורה לא עשינו כלום אלא אמרנו: אם אתה רוצה להנפיק ניירות ערך על פי חוק-אלסינט, הסחירות של הניירות לא תהיה למחרת ההנפקה אלא כעבור שנה חדשים, ואחר כך צמצמנו את התקופה לשלושה חדשים; וכך אמרנו: לא תוכל במישרין או בעקיפין להמוך בניירות ערך אלה על מנת להפוך אותם להשקעה בטוחה לכולה על חיבון מס הכנסה. ברגע שהכנסנו את המבחנים האלה, קטן מספר הפונים אלינו לבקש הנפקות על פי חוק-אלסינט ליהים או שלוש הנפקות. דווקא תעשיינים העוסקים במו"פ באו אלינו ואמרו: אם זהו המצב ואי אפשר לעשות פיקציות, הבה נחזור להקצבה תקציבית למו"פ.

מ' בר-און:

שמענו גם דעה אחרת בתעשייה. אנשי תדיראן אמרו שהם נפגעו מכך.

י' ברוך:

אם יש פתרון הוא דרך התקציב ולא דרך מכשיר המס. זאת אנחנו רוצים לנסות בשנת 1986.

נכון שהלכנו כבר דרך בקשר למשפטי הפליליים. יש חוק עבירות מינהליות שנכנס לתוקפו ב-1 בדצמבר. כעת מנסחים את התקנות. הכתיבו לנו להביא את התקנות לאיזור ועדת חוקה, חוק ומשפט, אנחנו נאבקנו קשה שהתקנות יקדורו למיטוי יובאו לוועדת הכספים, אבל דעתנו לא נתקבלה. נצטרך להביא את התקנות לאיזור ועדת החוקה, חוק ומשפט. ברגע שהתקנות יהיו בחוק, אדם שעבר עבירה יכניח יקבל הודעה שעליו לשלם סכום קצוב שנקבע בתקנות. הוא יוכל לבחור לשלם את הסכום הזה או ללכת למשפט. יש לנו היום "מלאי" של 20 אלף תיקים במערכת שנמצאים במחלקת החקירה של אגפי המס, בפרקליטות, בבתי המשפט. אני מקווה שנוכל למשוך את רובם בחזרה ולאפשר לאנשים לשלם את הכופר. ואז ישארו לבתי המשפט העבירות המהותיות בלבד, ואז המערכת של החקירות, הפרקליטות ובתי המשפט יוכלו לתת פסיקה יותר מהירה ואז גם הענישה תהיה יותר אפקטיבית.

בניה להשכרה - יש לנו ועדה העוסקת בצורה אינטנסיבית בנושא. מה שהציע חבר הכנסת שטרית כבר קיים. אדר להכרה בריבית של המשקיע כהוצאה, זה בספק. על כל פנים יש ועדה לנושא, ועדה משרדית, לאחר שהיא תסיים את עבודתה היא תהיה בינמשרדית. גם ארגון הקבלנים מגלה ענין בזה. הייתי שמח לו יכולנו להביא הצעות לעידוד בניה להשכרה בלי שיהיה להן ביטוי בהקציב, כי איך לנו מקורות תקציביים לכך, אבל יש גם רעיונות אחרים.

י' צבן:

מי הם חברי הוועדה?

י' ברנז:

בינתיים זוהי ועדה של מינהל הכנסות המדינה ואגף התקציבים.
לאחר לינדע מה אנחנו רוצים וירר היוצר יחליט על כך, נצטרך לוועדה
את נציגי משרד התיכונ, מינהל מקרקעי ישראל וארגון הקבלנים.

ניכוי במקור לסופרים - ניכוי במקור הוא לפי המס הגבוה, 50%.
יחד עם מס יסף הניכוי במקור הוא 55%. קיבלתי פניות ובדקתי את הנושא.
שום סופר לא נדחה כאשר הוא בא ואומר: אני חונב מהמס השולי הוא 30%.
מי שפנה וביקש קיבל מייד אישור להסנת הניכוי במקור ל-30%. אומרים:
אחר כך יתברר שמגיע ממנו יותר מס. אם הוא יודע זאת, אל יבקש הסנת
הניכוי. זה לא יונה מכל נושא אחר. אין סופר בינוני וקטן שמשלמים
מכיס בייעורים כאלה, ולכן הוא מבקש להקטין את הניכוי במקור. סופר
גדול שלספריו יי תפוצה גדולה והם יוצאים בכמה מהדורות משלם גם 60%
מס שולי. זהו ענין אדמיניסטרטיבי ואין צורך כאן במינוי בחקיקה.

על הנושא של רווח הון של חברות קואופרטיביות לא אטיב עכשיו.
יש בנושא הזה הצעה חוק פרטית שהשבנו עליה. יש הרהור נוסף של השר
גד יעקבי. הענין עדיין בבדיקה.

י' ז' אמיר:

מהי החשבה בענין הנחות ממס על עבודה במשמר שניה ושלישית?

י' ברנז:

אנחנו מביאיר בתיקון מס' 69 לפקודת מס הכנסה שינוי מסוים טכני
בנושא הזה. (י' ז' אמיר: טכני או מהותי?) אגיע גם לשינוי המהותי.
בענין המהותי נביא בקרוב תקנות על פי החוק הקיים. מאחר ומדרגות המס
עלו בהרבה והחקרה היתה קודם לכן על הכנסה של 35%, והיום החקרה היא
1,570 שקל חדש, יזו תקרה גבוהה מאד, ולא אלה הם הפועלים שאותם אנחנו
רוצים לעודד לעבוד במשמר שניה ושלישית, נציע להקטין את התקרה ל-30%,
ואז הסכום יהיה עד 1,120 שקל חדש.

י' ז' אמיר:

אני מקווה לוועדת הכספים לא תקבל זאת.

ח' רמון:

הדיון על הקלות במס על עבודה במשמרות נערך תמיד תחת לחץ של
זמן. אני מבקש שהפעם נזמין לדיון עובדים במשמרות. הבעיה היא סבוכה,
כי כל כמה שאתה משנה את החקרה הענין נשאר פרוץ לגבי אלה שאיננו
רוצים לתת להם הקלות בעוד שהעובדים שאנחנו מעוניינים לעודד אותם
לעבוד במשמרות אינם נהנים מההקלות. אני מבקש לכן שהדיון הזה יתקיים
בזמן ושיזמנו אליו נציגים של עובדים במשמרות.

היו"ר י' כהן:

הצעה לסדר לחברת הכנסת עדנה סולודר.

ע' סולודר:

הצעה לסדר. הנחתי על שולחן הוועדה מסקנות בענין ההתייבות
בבקעה, שצריך היה לדון עליהן ולאמר אותן אחמול. דעה הקהל היום היא
די נסערת ממצבם של ייובי הגולן והבקעה. אני מבקשת לדון עכשיו במסקנות.

היו"ר י' כהן:

נדון ונאשר את המסקנות בישיבה זו. בינתיים אנחנו ממשיכים לפי
סדר היום.

י' צבן: גם אני מבקש להציג בישיבה זו שאילחה בענין בווער ודחוף.

תקנות מס הכנסה (זרוי השימוש ברכב) (תיקון מס' 42)

ה"ר י' כהן:

אנחנו חוזרים לדיון על זרוי השימוש ברכב צמוד. הממונה על הכנסות המדינה, בבקשה.

י' ברון:

לאור הדיון שהתקיים בוועדה הבאנו תיקון להצעה שלנו כבר היום, ואפשר להפעילו החל מ-1 בינואר. הטבלה שחילקנו לכם מבוססת על הוצאות המשתנות בפועל לפי הנתונים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה וגם על פי נתוני "חגיב" שהם מאד מוסמכים.

א' ויינשטיין:

לא ברור לי מה קיים, מה הצעתם קודם ומה אתם מציעים עכשיו.

י' ברון:

אני מבקש להקדים ולומר שהתקנות לזקיפת הוצאות רכב מבוססות על סעיף 2(2) לפקודה מס הכנסה הקובע שיש לשלם מס לא רק משכר המשתלם במזומנים אלא גם מטובת הנאה. וכך אין לשלם מס ממה שאיננו טובת הנאה. טובת הנאה המבוססת על 750 ק"מ לחודש באה לכלל ביטוי בסכומים המופיעים בחור של הוצאות משתנות בטבלה שהוגדה לכם. הסכומים האלה נעים מ-98 שקל חדש כאיר מדובר במכונת שנפח המנוע שלה עד 1000 סמ"ק ועד 374 שקל חדש כאיר מדובר במכונת שנפח המנוע שלה מעל 3001 סמ"ק. אלה הן ההוצאות האפקטיביות ל-750 ק"מ. כאן לא יכול להיות כל עדכון אחר. זוהי ההנאה האפקטיבית כיום. ואנחנו נציע שאחת לשלושה חדשים העדכון ייעשה לפי ההוצאה האפקטיביות. נברה מהפיקציה שהייתה מיימת במשך השנים יל הצמדה למדד, שלפעמים קפצה יותר מדי ולפעמים פחות מדי, וכחוצאה מכך הגענו לעדכון לא נכון.

אשר להוצאות הקבועות, בתקנות משנת 1979 נקבע שטובת ההנאה של המחזיק ברכב צמוד בהוצאות הקבועות, שזה פחת, דמי רישוי וביטוח, מהווה 50% מההוצאות האלה. אנחנו בדעה שאם מדובר על 750 ק"מ, המהווים 25% מהקילומטראז הממוצע לרכב נוסעים מסוג כלי הרכב האלה לנוסעים בהם גם לצרכי עבודה ולא רק להנאה פרטית, הרי שאין מקום לחייב בהנאה פרטית יותר מאשר 25% מההוצאות הקבועות. החישוב של 25% מההוצאות הקבועות מופיע בטור השני והוא נע מ-70 שקל ומגיע ל-317 שקל.

בחור השלישי מופיע הסך הכל של ההוצאות המשתנות ו-25% מההוצאות הקבועות. בצד הסכומים האלה אתם יכולים לראות מה היה קורה אילו היינו עושים את העדכון לפי ההצעה המקורית שהבאנו בפניכם, כלומר אי-עדכון לפי המדדים הישנים ועדכון של 17.5% לשלושה החדשים האחרונים בלבד. אתם רואים שעבור רכב שהנפח שלו עד 1000 סמ"ק הסכום הוא 168 שקל במקום 130 שקל.

א' ויינשטיין:

ומה המצב כיום?

ס' אלחנני:

הסכומים כפי שהיו באוקטובר הם: למכונת עד 1000 סמ"ק - 108 שקל; 1001-1300 סמ"ק - 129 שקל; 1301-1600 סמ"ק - 185 שקל; 1601-1800 סמ"ק - 226 שקל; 1801-2000 סמ"ק - 268 שקל; 2001-3000 סמ"ק - 364 שקל; מעל 3001 - 413 שקל.

א' ויינשטיין:

ואלה הם הסכומים שהם בתוקף היום.

י' ברון:

הבידול הוא בסביבה 50% לאורך כל המבלה. נכון כאילו היינו עושים את העדכון לפי מדד, עדכון יהוא פסול לחלומין שאיננו משקף את ההנאה האמיתית ואיננו מתאים למציאות, היינו מגיעים למספויים אחרים.

לפניכם מבלה לפי ההצעה החדשה של האוצר וטבלה שהכינה היועצת הכלכלית של הוועדה. בהצעה של האוצר לקחנו בחיבון את ההצמדה למדד כאיר כללנו בתוכה 25% מהימל הרכב - -

ס' אלחנני:

רבע מכלל ההוצאות הקבועות או רק רבע מהימל הרכוש?

י' ברון:

25% מההוצאות הקבועות כולל 25% מהימל הרכב. אילו היינו נצמדים ל-25% היינו מגיעים לטבלה הזו. היועצת הכלכלית של הוועדה עשתה את החישוב לפי 50% מההוצאות הקבועות.

אנחנו יכולים להצדיק רפורמה שפירושה יציאה מההתאמה למדד, שאין לה היום יותר משמעות גם בגלל השכר, גם בגלל מדרגות המס, שאיננה נותנת היום את החמונה הנכונה, ומעבר להוצאות אפקטיביות. את אנחנו הולכים לפי הוצאות אפקטיביות, אנחנו צריכים להביא בחיבון את ההנאה שיש למחזיק הרכב הצמוד מהרכב. אם ההנאה היא בהוצאות משתנות 25%, אין מקום לקבוע דווקא 50% בהוצאות הקבועות. הטענה היחה צריכה להיות הפוכה. מי שהומיע בפני הוועדה בנושא הזה טען שהרכב הוא של המפעל. הוא הועמד לרשותי כדי שאשחמש בו לצרכי עבודה. אני עושה בו גם שימוש פרטי. לכן קודם כל המפעל צריך לשאת במלוא ההוצאות הקבועות, כי זה רכב שלו. ובהוצאות המשתנות ייחן לצרכי עבודה אני מוסיף את ההוצאה השולית שלי. וזה חל רק על ההוצאות המשתנות. כי ההוצאות הקבועות לרשיון או לביטוח או לפחת שרירות וקיימות בין אם אני נוסע 750 ק"מ לחודש להנאתי ובין אם לא. לכן אני צריך לשאת בהוצאות המשתנות בלבד. כנגד זה נשמעה טענה תקציבית, שב-1975 היו 100% הוצאות קבועות. ואז אמרו ב-1979 שאם יורידו את האחוזים האלה לאפס, זה יעלה לאוצר יותר מדי כסף. וכך הגיעו לפשרה על 50%.

אין לכך כל הצדקה. לא נציע זאת, לא נחמוך בכך. ההצעה שלנו אמורה היחה להיות קודם לשלוחה חדשים בלבד. ב-1 באפריל היינו אמורים להביא חיקון להצעה. עכשיו אנחנו מביאים הצעה מחוקנת ומסודרת ל-1 באפריל.

היו"ר י' כהן:

הצעה שתחול מ-1 בינואר.

ח' רמון:

אתה חייב לתת לנו אומדן הכנסות.

י' ברון:

אני מבקש להוסיף משפט אחד. בעקבות הידיעה שהתפרסמה בעתונות על הדיון, קיבלתי שיחה טלפונית מהתאחדות התעשיינים. הטענה שלהם היא שיש כאן נסיון לשפוך את התינוק עם המים... הם אומרים שאותם 80 כלי רכב בשירות הממשלה ו-1700 כלי רכב במשרות הממשלתיות אינם מעניינים אותם; מה שמעניין אותם אלה 50 כלי הרכב של התעשייה. פרט לכך היחה פניה של חדיראן, שיש לה כ-500 כלי רכב להם בידי המהנדסים והטכנאים שלהם בעיקר. הם לא יוכלו לנכות מהעובדים האלה

יותר מס עבור השימוש ברכב הצמוד מכפי שהיו גובים כיום, והם יצטרכו לגלם כל חוספת מס ייחולמ עליה. אמרתי להם שהתקנות הקיימות אינן נכונות. גם התקנות שהבאנו לא היו נכונות ביודעין, אבל אמרנו שאלה תקנות לשלוחה חדשים בלבד, ולאחר שנעבור את התקופה יתוקן המצב. הדגשנו שעכשיו ייעשה החיבון לפי העלויות האפקטיביות. החיכונים של המכונית, ההחזקה ילה, הדלק שהיא צורכת, עולים כסף לחברת הדיראן. ההנאה היא 750 ק"מ. זה ממוצע. אתם בהחלט יכולים להצדיק בפני העובדים, ועד העובדים, המהנדסים והטכנאים, את הדרישה להשתתף בהוצאה ולשלם את המס.

נחבקשתי על ידי התיחדות התעשיינים למסור לכם, האם תתקבל ההצעה על רפורמה לפי הוצאות אפקטיביות, הם יתמודדו אתה. אבל אם רוצים לעשות איזה צעד ימהווה דה-פקטו שחיקה של השכר נטו ללא הצדקה, שחיקה שהם יצטרכו לגלם אותה שחטיל עליהם מעמסה בכל הנוגע לעלויות השכר, אז הם מבקשים ימילחח ילהם תופיע בפני הוועדה כדי להקמיע את ההשגות שלהם. אמרתי שבענין זה הם אינם צריכים לפנות אלי אלא ליושב-ראש ועדת הכספים או למזכיר הוועדה, שאני לא הכתובת לכך. אני מספר לכם את תוכנה של השיחה.

לשאלה בענין אומדן ההכנסות, אביא לכם את הנחונים. אני רק חייב לציין באחריות מלאה, שהרפורמה הזו נלקחה בחשבון באומדן הכנסות המדינה למנת 1986. הודעתי עליה באוקטובר.

ח' רמון:

אם תתקבל ההצעה של היועצת הכלכלית של הוועדה, מה יהיה הסכום?

י' ברוך:

לא הישבתי את הסכום הזה, כי אנחנו לא נביא הצעה כזו לוועדה.

ח' רמון:

במשך החדשייה האלה של הדיונים בתקציב ועדת הכספים יש לה מעמד חזק והיא יכולה לקבל כל הצעה.

הנושא הזה היה רגיש במשך כל השנים. כל השנים בעלי הרכב הצמוד שילמו פחות ממה שהמחוקק רצה שהם ישלמו עבור השימוש ברכב שהועמד לרשותם. אין על כך ויכוח, אין על כך מחלוקת. האינפלציה פעלה לטובתם בעוד שהיא פעלה לרעתם של מקבלי המשכורות או העצמאים, או כל מי שהיה צריך לשלם מס.

הגיעו ימים טובים והמצב מחחיל להתנתות. והנה כבר באוקטובר גילו באוצר דאגה כנה לבעלי הרכב הצמוד. ואני חייב לומר שיש עוד סקטורים במדינה שגם הם ראויים לדאגה כנה וזריזה כזו. וכבר באוקטובר ניתנה הנחה גדולה לבעלי הרכב הצמוד, בדרך של הוראת שעה. (י' ברוך: זוהי הנחה?) בוודאי.

י' ברוך:

המינוח הנכון הוא שהחלטנו לא לגבות מס בבחינת יש מאין, שהוא סתם היטל.

ח' רמון:

מר ברוך, בחודש יולי התחננתי בפניך לא לקחת יש מאין במסגרת עדכון מדרגות המס. ואתה ענית: זה החוק. במשך כל השנים לא עדכנתם את מדרגות המס ולקחת יש מאין. וכאן בנושא של הרכב הצמוד מהיש לקחתם אין. השכירים שילמו מיליארדי שקלים כתוצאה מאי-עדכון מדרגות המס. ובעלי הרכב הצמוד נמנעו מחלום מס במאות מיליונים במשך השנים בגלל האינפלציה.

י' ברוך:

ליאלה בענין אומדן ההכנסות, מדובר בתוספת של 15 מיליון שקל חדש.

ד' תיכון:

מה היו ההכנסות עד כה ומהן ההחזיות לינה הבאה?

י' ברוך:

אני מדבר על ההפרש בין מה שיהיה בינואר לעומת מה שיהיה בדצמבר. בינה השוממת זה יתן תוספת של 4 מיליון שקל חדש, ולדנה ולמה התוספת תהיה 15-16 מיליון שקל חדש.

ח' רמון:

אינני מקבל את הרפורמה הזריזה הזו. אני חושב שהיא איננה נכונה. אני יכול לומר שלפי חישובי "חשב" הזקיה עבור מכונות סוברו 1300 סמ"ק בבעלות פרטית צריכה להיות 291 שקל חדש, שזהו הערך הכלכלי. אבל אינני מבקש לאמץ את החישובים של "חשב"; אני מבקש לפעול כפי שנקבע בחוק. ולפי מה שאמרנו בחוק המיסוי בתנאי אינפלציה, כל היינים הם נהנו ממיסוי לא צודק ויצאו נמכרים, הרי גם אם עכשיו יש לפי דעתך מידה קטנה של אי צדק - ואני אינני חושב כך, אבל לו יהיה כדברייך - הבה נמשיך בכך עוד שנה או שנהיים, ואחר כך נעשה את הרפורמה על מנת שהצדק הזה לא ייעשה לאלתר אלא יהיה איזון בענין זה.

האוצר לא הציע תוספת מס אלא הוא הציע להקטין את ההנחה. בתחילה הוא הציע לתת הנחה של 63 ש.ח. לחודש למי שמחזיק במכונות עם מנוע קטן, ועכשיו הוא מציע הנחה של 30 ש.ח. אם היום נתנגד להצעת האוצר בלי להציע שום דבר, מי שמחזיק ברכב צמוד יצטרך לשלם יותר מס מכפי שמציע האוצר. אם לא תהיה הרפורמה הזאת ויישאר בתוקף מה שיהיה, ולא תתקבל ההצעה שהכינה היועצת הכלכלית שאני מאמץ אותה, גם אם בעל הרכב הצמוד יצטרך לשלם יותר ממה שמציע לנו האוצר היום. אני סוּען שאם נצביע היום נגד הצעת האוצר, ובשלב זה אין לנו המכות חוקיות לחייב משהו אחר ללא הסכמה האוצר, הרי לפי החוק הקיים יתחייב גידול יותר גדול ממה שנובע מהרפורמה שמציע האוצר. אם לא מקבלים את התקנה, המצב חוזר לקדמותו.

י' ברוך:

זה לא מדויק, כי המצב יחזור לקדמותו בלי ההיטל.

ח' רמון:

זה פחות ממה שהציע היועצת הכלכלית אבל זה עדיין יותר מהרפורמה שאתה הצעת.

אינני מבין מדוע אנחנו צריכים לקבל את ההצעה. אין לכך כל הצדקה. אם נאמץ את ההצעה כפי שהיא צריכה להיות היא תביא לתוספת הכנסות שעולה בשליש על מה שאמר לנו הממונה.

אני רוצה לשאול את הממונה האם אין לדרוש מאדם שמקבל לשימוש מכונות של 1800 סמ"ק, שערכה בשוק 15-20 אלף דולר, בלי הוצאות אחרות, בלי רישוי, בלי ביטוח, בלי בלאי, בלי הוצאה לקילומטר אחד, רק את הריבית האלטרנטיבית? נניח שקניתי מכונת ואני מצטרף לשירות המדינה או לחברה פרטית ומקבל רכב צמוד. אני מוכר את מכונתי, מפקיד את הסכום שקיבלתי תמורת המכונת, 15 אלף דולר, בבנק, ומקבל הכנסה שנתי של 1500 דולר. מה רע בכך אם דורשים מאדם שיש לו רכב צמוד של 1800 סמ"ק השתתפות של 130 דולר לחודש? זוהי עסקת הינו, כי ההנחה היא ש-90% לא 100% מאותה 35 אלף בעלי הרכב הצמוד היו קונים רכב פרטי אם לא היה ניתן להם רכב ממקום העבודה.

י' ברוך:

זה אמור על עובד חדש שמתקבל היום לעבודה; לעובד קיים זוהי הרעת חנאים.

היו"ר י' כהן:

חשבתי שחבר הכנסת חיים רמון יקבל את הצעת האוצר שהולכת לקראת ועדת הכספים. אני חושב שהשגנו כאן הישג ממעותי.

י' צבן:

אני מבקש מהיושב ראש לקבוע את שעת ההצבעה. הנוהג בוועדה שבענינים כאלה מודיעים לחברי הוועדה מחי חתקיים ההצבעה.

היו"ר י' כהן:

היתה לי הרגשה שאפשר להגיע להסכמה על הצעת האוצר, שהולכת כבר דרך רצינית לקראת חברי בוועדת הכספים. אם יחברר שההצעה איננה מקובלת ויחקיים עליה דיון ארוך, אקבע שעה להצבעה.

י' צבן:

אני מבקש שתודיע על כך עכשיו.

היו"ר י' כהן:

ההצבעה חתקיים מחר בשעה 10.45.

י' ברוך:

ההצבעה יכולה להיות רק על ההצעה שהובאה לפניכם.

ח' רמון:

הצעה אמיתית כפי שהיה לפני הרפורמה ולתני עיקור תוספת היוקר היתה צריכה לגרום לכך שאדם שיש לו רכב של 1800 סמ"ק ישלם כ-120-140 דולר מהכנסתו הפנויה עבור השימוש ברכב זה. זה גם מה שנקבע בחוק. מדוע לשנות את מה שהיה בחוק? האוצר טוען היום שאין לו כסף ולכן הוא מטיל מס על קשיימים, לא מפני שזה צודק אלא מפני שאין לו כסף. (י' ברוך: על כל הקשיימים?) על חלק מהקשיימים. מדוע? מצד שני, האוצר מציע להקל על בעלי הרכב הצמוד, בניגוד לחוק, וזה מה שמפריע לי. אם זה היה שריר וקיים, לא הייתי בא להכביד. אבל קיים חוק. והיות במצב החקציבי של המדינה, עם כל הגזירות הכלכליות, המגזר היחידי הספציפי שהולכים להקל עליו אלה הם בעלי הרכב הצמוד.

י' ברוך:

כתוצאה מהקפאת השכר.

ח' רמון:

לא גיליתם אותה רגישות לגבי שכר מינימום. כתוצאה מהקפאת השכר הבאתם לנו הצעה לחקן את שכר מינימום? האם הבאתם הצעה בענין היטל הרכב? הסברת לנו שאי אפשר לגעת בהיטל על הרכב. (י' ברוך: ההיטל חל על כולם.) וכאן ההקלה ניחנת רק לסקטור ספציפי. אנחנו כוועדת הכספים לא תהיה לנו שום זכות להמיל שום גזירה על שום ציבור אם נקל על בעלי הרכב הצמוד.

היו"ר י' כהן:

הממונה ניסה לשכנע שהאוצר הלך לקראת הצעה ריאלית.

ח' רמון:

יכול להיות שאם בודקים את מה שאומר הממונה לפי הצדק והיושר, זה מה יצריך להיות. אבל הצדק והיושר מחייבים לערוך דברים לכל אורך הדרך. אבל אנחנו כוועדת הכספים נעשה את החשבון של הצדק והיושר רק עם המגזר הזה, מגזר אשר קיבל כדין אבל לא בצדק מאות מיליוני דולרים במשך השנים?

במשך עשר שנים הוא קיבל הטבה ניכרת, ועכשיו כאשר הוא מתחיל קצת להיפגע באים להקל עליו, וזאת כאשר על כולם מכבידים את העול. אם כך נעשה, אינני חושב ש"ל"ו"גדת הכספית תהיה זכות מוכרית להטיל שמץ כל גזילה על הציבור. אני אומר כחבר הוועדה שאם נקל על הסקטור הזה, לא אצביע על שום הכבדה על שום סקטור במשק גם אם אחשוב שההכבדה היא חיונית.

מ' שטרית:

אני מבקש רק לומר שאם לא תיפתר הבעיה של אגרת חינוך, אדרוש למצות את העדכון לבעלי הרכב הצמוד.

ה' תיכון:

אני אצביע בעד הצעת האוצר ולא מפני שהיא צודקת והוגנת; ואם הייתי צריך להשתכנע מדוע לא להצביע בצדה, בא הממונה ושכנע אותי. אבל מאחר ואנשי האוצר הם סובייקטיבים בנושא הזה - ואם תשוב מן הצד, מר ברוך, ותשמע את התגובות שלך תבין עד כמה אתם סובייקטיבים - אני מציע לקבל את הצעת האוצר אבל לכרוך אותה בהחלטה שתקיימו ועדה ציבורית אובייקטיבית שתבדוק את נמודות המחלוקת בינינו לבינכם. וידי בינינו מחלוקת, אתה אומר שזוהי הצעה ריאלית, ואנחנו סבורים שזו איננה ההצעה הריאלית. בכל ענין אתה אובייקטיבי, ואינני מטיל בכך דופי. אבל מההערות שאתה מעיר אינני כל כך משוכנע שהפעם הבדיקה היא ללא מיוא פנים, כי אתה חל בהוצאה הזו מדי יום ביומו. גם כאשר אני נהניתי מהרכב הזה לא רציתי לילם וידעתי שיש כאן סכסוך.

י' ברוך:

אני מוחה בתוקף על ההערה הזו.

ד' תיכון:

הוויכוח החל מההיטל על הרכב, שכולו עוולה ואי צדק. אי אפשר לגלם אותו, הוא לא מוכר כהוצאה. זה עיקר הוויכוח בינינו. אמרנו שהמס הזה מייסודו באי צדק נטיל אותו על כולם ללא יוצא מן הכלל. ואתה אמרת, ועובדי המדינה שיש להם רכב צמוד, או רכב של המדינה, להן נחן הקלה. לא הבנו מדוע להם תינחן הקלה. אנחנו עושים אי צדק לכולם, וזה צריך לחול לאורך כל הקו. לכך היענה של התעשיינים והסקטורים האחרים שכאילו זה יחייב אותם לגלם את ההיטל, וכך אנחנו מייקרים את עלויות הייצור וגורמים עוול, מענה זו איננה עומדת במבחן ואיננה יכולה להתקבל.

על מה אנחנו מהווכחים כאן? איך וכיצד ישלמו אותם בעלי הרכב את ההיטל שאי אפשר לגלם אותו, שאסור לגלמו והוא גם לא מוכר כהוצאה.

אני מכבדת את היועצת הכלכלית שלנו כמדר ורוצה לומר לה פעם אחת תודה רבה, על שהיא עודדה אותנו להילחם. והראיה שגם אתה השתכנעת שיש לשנות את הנתונים ולצמצם את ההנחה. היא לפחות גרמה לכך שישבתם במשרדכם ועשייתם חשבון, וזה הרבה כסף.

אילו ראית איזה אנשים מבקשים להתקבל לשיחה, ביניהם קשישים שיש להם בעיות. לעתים קרובות הם מביאים ארגומנטים רציניים ומגלים בקיאות בכל מה שאנחנו מטילים עליהם, בקיאות שאין לאיש בוועדה. והם שואלים אותנו שאלה אחת: מדוע אתם מטילים עלינו גזירות ונוטלים מאתנו את הזכויות שהוקנו לנו על פי חוקים? מדוע אינכם מחילים את העומס הזה גם על אנשים אחרים? ואין לנו חשובה. ואחד הדברים שצריך למצוא להם חשובה הוא ענין הזקיפה של שווי הוצאות הרכב הצמוד.

אני יכול לככח את דברי ולומר לך שהארגומנטים שאתה מביא אינם נכונים, כי ראשיתו של הוויכוח זוהי שאלה אחת: איך לחלק את הימל הרכוש על הרכב? אינוי נכנס אתך לוויכוח האם הייטה שאתה הלכת בה היא נכונה. אבל הנושא הזה יש לו מסקל יותר פסיכולוגי מאשר כספי. מה יותר חשוב נאמר לאמר את ההצעה שהבאתם ויחד עם זה אתם תקימו ועדה ציבורית שתתחייב לפרסם את מסקנותיה לקראת ה-1 באפריל, ופעם אחת נדע שעלינו על דרך המלך בענין זה.

א' ויינשטיין:

אני מקבל את העמדה העירונית של חבר הכנסת חיים רמון. אם מפעל קונה רכב לעובד שלו, וזוהי הוצאה גדולה, העובד חייב לשלם את המחיר הריאלי עבור השימוש ברכב. זוהי עמדתי. אבל מהי הבעיה שלי? כתבהי על הלוח את הנתונים על שכרם של המנכ"לים בשירות הממשלתי ובחברות הממשלתיים והציבוריות. מה קרה לשכרם של המנכ"לים בשירות הציבורי? באפריל 1985 היה שכרו של מנכ"ל 1,481 ש.ח., ובינואר 1986 - 1,779 ש.ח. הוא קיבל תוספת של 20.1% כאיר התוספת המתחייבת מעליית המדד בתקופה זו היא 80.2%. היכר הנכון של אותו מנכ"ל היה צריך להיות בינואר 1986 - 2,647 ש.ח. במקום 1,779 ש.ח. זה היה צריך להיות היכר אילו היו עושים את העדכון הנכון מינוס 12%.

אני ביקשתי לנתונים אלה יובאו בפני הוועדה. משלא הובאו הנתונים בפנינו, קיבלתי אותם בעצמי, וגם ראיתי מסמך חתום על ידי הממונה על היכר. מסמך שהחיקה ביכר המנכ"לים היא 50.5%, בעוד שהחיקה של שכרם של העובדים בשירות הציבורי היתה 15%-20%.

ח' רמון:

הנתונים האלה פשוט אינם נכונים.

ס' אלחנני:

הסכומים שנקבת בהם הם ברוטו או נטו?

א' ויינשטיין:

אלה הם נתונים של היכר ברוטו.

אני בהחלט חושב שצריך לעדכן את שווי השימוש ברכב צמוד בהתאם לעדכון הכללי במשק. ואינני מוכן לקבל בענין זה את הטענות של התעמלינים. אם מפעל נותן לעובד בכיר שלו רכב צמוד ששוויו 20 או 30 אלף דולר, שיעשה אה החישובים. אבל אסכים לעדכון הנכון של הוצאות רכב אם יעדכן גם השכר של המנהלים. איזו זכות נמלחם לעצמכם להעלות את ההצעה הזו מעבר להצעה המקורית ולשחוק בכך את כל שכבת המנהלים במשק?

ח' רמון:

באיזו זכות הם מביאים הצעה לשנות את החוק?

א' ויינשטיין:

שכבת המנהלים במשק נשחקה, האם נבוא ונשחוק את שכרה בעוד 4%? אינני יכול להסכים לזה. אני מוכן להעלות את שווי השימוש ברכב צמוד, בתנאי שבמקביל נעלה להם את השכר באותו הסכום. זוהי הצעתי.

ח' רמון:

אתה יודע מהם תנאי העבודה והיכר של המנהלים בחברות הממשלתיים?

ה' קופמן:

השכר במשק לעובדים הבכירים איננו שכר ראוי, עם השחיקה ובלי השחיקה. ואתה, הממונה על הכנסות המדינה, יודע עד כמה קשה לגייס רואי חשבון ואנשי מקצוע טובים למס הכנסה ולאגפי המסים האחרים. ואחר כך אין פלא שהבנקים ומוסדות אחרים אינם משלמים מס הכנסה. אין מי שיתמודד אתם. ראיתם פעם איך אנשי מס הכנסה מתמודדים עם הגופים הפיננסיים הגדולים?

מדברים על העמקת הגביה. לא צריך לטפל דווקא בהון השחור כדי להעמיק את הגביה; צריך פשוט להתמודד עם הנישורים למיניהם, ולכך אין כוח אדם מתאים.

מערכת השכר בארץ היא מעוותת, והנושא של רכב צמוד הוא חלק מאותה מערכת. זה חלק מהשכר נטו שמשלמים לעובד שרוצים לקדם אותו בעבודה. אם תוקפים את הקטע הזה, צריך לתקוף את כל המערכת, ואז אינני יודע מה תהיה התוצאה. יתכן שההוצאה על תנאים סוציאליים תהיה גבוהה פי כמה, והשכיר יצא נשכר מזה. אומרים שהשכיר צריך לשלם על ההטבה הזו את המס האמיתי, אבל מצד שני יתקנו את משכורתו בהתאם ויוסיפו לה את אותם 40%. ומה על עלויות העבודה שצריך להקמין אותן? איך מורידים את עלויות העבודה ומצמצמים את התקציבים? אני חושב יבשיטה של הרכב הצמוד פוגעים בשכיר, כי מצד אחד נותנים לו הטבה, אבל מצד שני פוגעים בבטחון הסוציאלי שלו. יתכן שכל אלה שהופכים עולמות בענין הרכב הצמוד אינם כל כך תמימים וכל רצונם הוא להגדיל את המשכורות של העובדים וכך גם לשפר את התנאים הסוציאליים שלהם. יכול להיות. אני קצת חשדן בעניינים אלה.

אינני חושב שאנחנו צריכים לטפל בנושא של הרכב הצמוד בלי ררוויזיה בכל מערכת השכר.

ד' תיכון:

יש ועדה ציבורית שדנה ברוויזיה במערכת השכר.

ח' קופמן:

אני מציע לעשות זאת בו זמנית.

ד' תיכון:

אתה מדבר על 150 איש שיש להם רכב צמוד בעוד שרוויזיה במערכת השכר מתייחסת ל-40 אלף עובדים.

היו"ר י' כהן:

לפנינו הצעת האוצר מול ההצעה של חבר הכנסת חיים רמון.

ח' קופמן:

זוהי הצעה שנגררה אחרי הדמגוגיה. האוצר לא בא אלינו בהצעה לתקן את המצב לקראת 1986. היועצת הכלכלית שלנו מגישה לנו כל שלושה חדשים מסמך, וכך נאלץ האוצר להיכנס לענין. אני עומד על דעתי שקודם יש לתקן את מערכת השכר עם כל המשמעות האדירה הכרוכה בכך. יש מדינות בעולם שבהן המנהל או העובד הבכיר רוכש את הרכב בכספו ונושא בכל ההוצאות, ואולי הוא מקבל השחתפות קטנה. אבל מהי המשכורת נטו שהוא מקבל? זה סיפור אחר לגמרי.

על מה אנחנו מדברים? אם הולכים לקראת מהפך, מהפך כללי או הדרגתי, הוא צריך להיות צמוד למערכת השכר. אתה אומר שאין כאן מהפך אלא רק חיקון השחיקה. אתה צריך לתקן את כל המשכורות במדינה בלי קשר למה שהיה ב-1985. אם אתה רוצה שהבינוניות תחוגג, בבקשה. אינני יודע איך אפשר להביא למס הכנסה פקיד שומה ברמה נאותה בתנאים האלה.

ס' אלחנני:

הוא ממילא איננו מקבל רכב צמוד.

ח' קופמן:

אם היו נותנים רכב צמוד לעובדים אלה, אפשר היה למשוך לשירות אנשים ברמה טובה. הוא הדין מנהלים ועובדים בכירים בחברות תעשייתיות.

כל עוד המדינה איננה משנה את המשכורות של העובדים הבכירים, ולהיפך עוד תוקפת את נושא הרכב הצמוד, חוששני האנחנו נכנסים למערבולת שכדי לצאת ממנה ניאלץ לשלם תוספות שכר משמעותיות בשנה הקרובה. אני מציע להיות מאד זהירים בנושא הזה.

ד' דנינו:

אני חושב שמגיע יישר כוח לאוצר על ההצעה, למרות שהיא עוסקת רק בזקיפה של שווי השימוש ברכב צמוד. כל הבעיה התעוררה בגלל היטל הרכוש על רכב. כולנו אומרים צריך להדק את החגורה כדי להבריא את הכלכלה, ואנחנו משלימים עם גזירות קשות המוטלות על הציבור, אבל כאשר מגיעים לשכבה המסוימת הזו אומרים: בה לא נפגע, כי צריך להתחשב בשחיקת שכרם של המנהלים והבכירים. חבר הכנסת קופמן, ומה על שחיקת שכרם של העובדים בחצור, עובדי הייצור, שביקשתי להעניק להם הנחה של 10% במס?

ח' קופמן:

אם לא חצליח לגייס מנהל טוב ומוכשר למפעל בחצור, לא תהיה עבודה לעובדים שם.

ד' דנינו:

עובד שמתפרנס על משכורת דלה, שמצליח לקנות מכוננית, צריך לשאת בכל הוצאות הרכב, ועוד הטלנו עליו נטל נוסף של היטל רכוש על הרכב, ואילו עובדים בכירים שמקבלים רכב צמוד ממקום העבודה, אותם מבקשים לפטור גם מהמס וגם מההיטל. יתרה מזו, תעשייה הייבט לשקול אם עליה לחת רכב לעובדיה, אם זה מחייב השקעה כל כך גדולה.

ח' קופמן:

לתעשייה אין ברירה, היא איננה יכולה לשלם שכר ראוי לעובדים אלה, כי כל תוספת שכר מעלה את עלויות העבודה באחוזים ניכרים בגלל הפרשות הגבוהות.

ד' דנינו:

אני חושב שזוהי הצעה נכונה שניתן לקבל אותה היום על דעת כל חברי הוועדה. בכך ייעשה קצת צדק עם אותם אנשים שהטלנו עליהם עול כבד.

ש' עמר:

אני שלם עם הטיעונים שהעלה חבר הכנסת רמון, אבל אי אפשר להסתמך על טיעונים אלה כדי לקבל החלטה. אני חושב שהאוצר עשה טעות טקטית בכך שהוא לא עדכן את שווי הוצאות הרכב. אם האוצר היה מביא הצעה לעדכון שווי השימוש ברכב צמוד יחד עם ההצעה להיטל רכוש על רכב, אין לי ספק שחברי הוועדה היו מקבלים את הצעת האוצר בברכה. לצערי האוצר לא עשה כן, ואת הנעשה אין להשיב. הטעות נעשתה על ידי האוצר.

י' ברוך:

הטעות הייתה שהסכמה לשיעור של 25%. לא הייתי צריך להסכים לכך, כי ההיטל מוטל על הבעלים ולא על המחזיקים. שאם לא כן אני רוצה לגבות היטל גם ממי שמחזיק חנות בדמי מפתח. מדוע להטיל את ההיטל רק על מי שמחזיק ברכב?

ס' אלחנני:

היטל רכוש חל על דירה בדמי מפתח.

י' ברוך:

ההיטל חל על מי שמעכיר בדמי מפתח ולא על השוכר.

ש' עמר:

הסיעונים של חבר הכנסת רמון הם צודקים, והוועדה נקלעה לדילמה ציבורית: מצד אחד מטילים מס על קצבאות זקנה, מטילים אגרת חינוך, ומצד שני נוחנים הנחות במס למחזיקים ברכב צמוד. אבל הוועדה חייבת לראות גם את ההיבט הכלכלי הכולל שהעלו חברי הוועדה קופמן וויינשטיין, שאם לא כן היא לא תמלא את יעודה כוועדה הכספית.

אינני יודע מדוע אתה חושש לומר שאתה טובייקטיבי, מר ברוך, כטענתו של חבר הכנסת תיכון. זכותך להיות טובייקטיבי, כי לך יש אינטרס מובהק למשוך למערכת המסים בעלי מקצוע מעולים ולמנוע את בריחתם של עובדים טובים ומוכשרים מהמערכת אל השוק הפרטי.

ואשר לחעשיינים, האמן לי שהם יגלמו את הזקיפה הזו. אם יש להם מנהל טוב או מהנדס מוכשר, הם ישלמו עבורם כל מס שנטיל עליהם ובלבד שהם יישארו במפעל. אחר כך הם יגלגלו את ההוצאה על המוצר, על הצרכן.

אני יכול להביא כמה דוגמאות. באג"ד כל נסיעה פרטית חייבת ברישום, והחבר משלם עבורה את המחיר המלא. בקואופרטיב דן כל אחד קונה לעצמו רכב ומקבל השתתפות בהוצאות. שתי שיטות הנהוגות במפעלים שהם זהים.

אני מבין שלפי הצעת האוצר תהיה תוספת הכנסה של 10 מיליון דולר, ולפי הנתונים של היועצת הכלכלית עוד 2.5 מיליון דולר. אני רוצה לראות לפני את הסקטור הממשלתי והציבורי.

י' ברוך:

בממשלה יש 80 עובדים שיש להם רכב צמוד, ובחברות הממשלתיות עוד 1700.

ש' עמר:

ועדת הכספית שצריכה לטפל במקרו ולא במיקרו חייבת לשאול את עצמה: האם התוספת של 2.5 מיליון דולר חשנה את התמונה לחיוב, או חלילה היא חביא לבריחה של בעלי מקצוע? והרי מר ברוך אמר כי בשעתו הוא הציע לאשר חקציב לאלף בעלי מקצוע מיוחדים כדי לשנות את פני הדברים. היום מנגנון המיסוי איננו מן המעולים, בלי לפגוע חלילה באף אחד, כי בשוק החפשי מוצעים חנאים טובים פי כמה. אני יודע שכאשר במזכירות אג"ד היינו צריכים לחתום על חוזי עבודה עם רואי חשבון וכלכלנים, המשא והמתן התמקד יותר בשאלות הרכב הצמוד וההשתתפות בהוצאות רכב מאשר בשכר. לנו היתה בעיה כי במסגרת הקואופרטיבית אי אפשר לתת רכב צמוד בדרך המקובלת בסקטור הפרטי, והיינו מוכנים לתת את הפיצוי בשכר.

אני נוטה לקבל את ההצעה של חבר הכנסת דן תיכון שנאשר את ההצעה לשלושה חדשים ותוך פרק הזמן הזה תשב ועדה ציבורית שתבחן את הסוגיה ואה השלכותיה על הממשלה ועל המפעלים.

ח' רמון:

אם כך צריך לשנות את החוק לשלושה חדשים.

ש' עמר:

אינני מציע לשנות דבר.

ח' רמון:

ההצעה של הממונה היא לשנות את החוק הקיים.

ש' עמר:

יש טעם לקבל החלטת ביניים עד חודש אפריל אם תהיה התחייבות של האוצר שתקום ועדה שתגיש את מסקנותיה לקראת ה-1 באפריל.

ח' רמון:

אם זה לשלושה חדשים נמאיר את החוק הקיים.

היו"ר י' כהן:

אין כאן ויכוח בין אלה שרוצים להקל על בעלי רכב צמוד לבין אלה שרוצים להחמיר אחס. כולנו אומרים שלא צריך להקל. אבל מר ברון הביא הצעה שיש בה תוספת של 50% שהיא משקפת את ההוצאות הריאליות. כאן הולכים לקראת חשבון שהוא צמוד למדד. (ח' רמון: לא הולכים, כך אומר החוק). לדעתי ההצעה המתוקנת של האוצר היא הוגנת ואני מציע שנקבל אותה.

י' ברון:

לפי דעתי - ואפשר לבקש על כך חוות דעת של היועץ המשפטי של הוועדה - ההצעה שאנחנו מביאים היום היא הצעה לקיים את החוק ולא לשנות את החוק, כפי שמנסה לטעון חבר הכנסת רמון.

סעיף 2(2) לחוק אומר: שוויו של השימוש ברכב שהועמד לרשותו של העובד. אילו לא היו תקנות, מייחזו היה צורך לומר מהו השווי של השימוש ברכב.

ח' רמון:

יש תקנות. אני מבקש חוות דעת של היועץ המשפטי של הוועדה.

י' ברון:

באה החקנה ואומרת: שוויו של השימוש ברכב שהועמד לרשות העובד יהיה לשנה מס כאמור להלן, ברכב פרטי - העלויות הקבועות בצירוף העלויות המשתנות ל-9000 ק"מ. תארו לכם ישר האוצר היה מביא תקנה הקובעת שהשווי של השימוש ברכב ל-9000 ק"מ, הוצאות קבועות ומשתנות, הוא מיליון שקל חדש. אתם הייתם מקבלים זאת בברכה כי דרוש תקציב לקשישים, לרווחה; אבל תקנה כזו תהיה נגועה באי חוקיות ותיפול בבג"ץ יפנה אדם לבג"ץ ויטען: החוק מדבר על שווי השימוש ברכב. התקנות מדברות על שווי אמיתי. אם אתה קובע שהשימוש ברכב גבוה מהשווי האמיתי, התקנה הזו אינן לה על מה לסמוך.

בתקנות יש הגדרה של הוצאות משתנות - חשלומים בשל דלק, שמנים, תיקונים, חשלומים אחרים להחזקה שהוצאו באותה שנה. אני צריך לקחת את סך הכל ההוצאות הקבועות והמשתנות ל-9000 ק"מ. כחוב כאן: עלה מספר הקילומטרים של הנסיעות העסקיות על 36 אלף ק"מ. אם יוצאים מהנחה שהרכב נוסע 36 אלף ק"מ, הרי של-9000 ק"מ זה רבע מהסכום.

העדכון חייב להיעשות לפי המדד ארבע פעמים בשנה. העדכון לפי המדד זו הדרך הטכנית, אבל בשום פנים ואופן תקנה איננה גוברת על חוק, והחוק קובע שאתה יכול לחייב במס את השווי, ולא מעבר לזה. תארו לכם שנעשה עדכון לפי המדד, ומחר מורידים את מחיר הבנזין ב-10%. אתם חושבים שלא נבוא לשנות זאת?

ח' רמון:

אתה יכול לעשות זאת, אבל אתה צריך לשנות את התקנה.

י' ברון:

אני בא לשנות את התקנה.

ח' רמון:

אתה בא לשנות מצב קיים.

י' ברון:

בפניכם תקנה ימתקין שר האוצר בקשר לשערוך, תקנה מלפני שבועיים. הבנתי שאת התקנה הזו אינכם רוצים לאשר. באתי ואמרתי שהואיל וממילא הודעתי באוקטובר שאני רוצה לעשות רפורמה מ-1 באפריל לפי ההוצאות האמיתיות, רפורמה שלא ניתן יהיה לתקוף אותה לא ציבורית ולא משפטית, אני מציע עכשיו חישוב לפי ההוצאות האמיתיות. אומר חבר הכנסת תיכון: אתה טוען שאלה הן הוצאות אמיתיות ל-9000 ק"מ, אני חושב שאתה טובי קסיבי, ולא מפני שיש לך רכב צמוד אלא מפני שדרך החשיבה שלך היא אחרת; אני רוצה שגוף אובייקטיבי יקבע שאלה הן ההוצאות האמיתיות, כי החוק מדבר על השווי האמיתי, מדוע לא תחן לוועדה ציבורית לקבוע זאת?

את ההצעה הזו אביא בוודאי בפני שר האוצר. אבל דבר אחד ברור: מאחר ובאנו לוועדה עם הצעה חדשה ולא עם התקנה המקורית, אני מציע ליושב-ראש לשקול האם יש לו בכלל מה להעמיד להצבעה. כי מה שמונח בפניכם זו כבר לא ההצעה של התקנות ששר האוצר מבקש להתקין, כי את ההצעה הזו לקחנו חזרה. (ד' תיכון: הגשתם אותה פעם שניה.) הגשנו עכשיו הצעה לרפורמה. רפורמה זו יכולה רק לקבל ביטוי עקרוני, כי כאן עוד לא מדווח מה קורה לרכב שירות או לרכב מסחרי. צריך לתקן את התקנה באופן כללי ולנסח אותה מבחינה משפטית. עקרונית יש הסכמה שאנחנו מקדימים את הרפורמה לגבי ההוצאות האפקטיביות.

ד' תיכון:

זו לא רפורמה אלא הצעה לשלושה חדשים.

ח' רמון:

מה פירוש רפורמה לשלושה חדשים? לשלושה חדשים אני רוצה שישאר המצב הקיים.

י' ברון:

השאלה אם זה אפקטיבי או לא, זאת אפשר ודאי לקבוע על ידי כלכלנים מהחוץ, אם כי אינני יודע מדוע הכלכלנים של האוצר אינם מספיקים לכך. מאחר וההימל על הרכב חולק ל-12 תילומים החל מ-1 באוקטובר ועד חודש ספטמבר, וההוצאות לאורך זמן ברפורמה לא יכללו את ההיטל כי הוא חד פעמי, אני מוכן להציע לשר האוצר - ואני ער לעובדה שבדיקה על ידי גוף חיצוני זה לא ענין מהיום למחר - שהתקנה כפי שנציע אותה תופעל מ-1 בינואר עד 30 בספטמבר, ועד אז תגובש רפורמה יסודית. זה לא בר ביצוע עד 1 באפריל.

ח' רמון:

אני מציע הצעת פשרה. אתה תקח חזרה את כל התקנות. ישאר המצב כפי שהוא היום. אני אוותר על הצעתי לעדכון של 50% של הימל הרכב. זה אומר גביה כמעט בלי היטל. אתה נשאר עם העדכון הקודם. מבחינה מספרית זה די קרוב להצעת האוצר אחרי הרפורמה. (ס' אלחנני: ההבדל הוא קטן מאד). ההבדל הוא באמת שולי. אתה נשאר בעמדתך וגם אני אחשוב שימרנו על העקרון ולא נחנו הקלה לסקטור מסוים, וכך אוכל להרגיש יותר בנוח בנואנו להטיל גזירות על סקטורים אחרים. מבחינת הכנסת המדינה לא קרה שום דבר. זוהי הצעה שיכולה להיות מקובלת גם עליכם.

ד' תיכון:

יש ועדה ציבורית שהוקמה על ידי שר האוצר שיושבח על המדוכה של שכרם של עובדי השירות הציבורי. תטיל עליה כמשימה ראשונה לסיים את הענין של הרכב הציבורי. לקראת ה-1 באפריל תוכל הוועדה להגיש את המלצותיה בנושא זה.

י' ברוך:

אעביר לשר האוצר את כל ההצעות שצמעת היום. אני מבקש ששום הצעה לא תובא לדיון ולהצבעה לפני ששר האוצר יתייחס אליה.

ח' רמון:

אני מסכים לכך. ההצעה שלי היא הוגנת וטבירה.

י' ברוך:

אני בוודאי לא אמליץ עליה. (ח' רמון: זה אותו כסף). לא מעניין הכסף אלא האבסורד שבהצעה.

ד' תיכון:

מהו הסיכום?

היו"ר י' כהן:

אם נקבל מחר את התשובות נוכל להצביע. אני מבקש שתשקלו את ההצעה על ועדה ציבורית.

מסקנות ועדת הכספים בנושא פיתוח בקעת הירדןהיו"ר י' כהן:

אנחנו עוברים לדיון במסקנות של ועדת המינהל לענין פיתוח בקעת הירדן. מליאת הכנסת העבירה לוועדת הכספים את ההצעה לסדר היום של חברת הכנסת עדנה סולודר בנושא. הוועדה מינתה ועדת משנה לדיון בנושא, בראשותה של חברת הכנסת עדנה סולודר, שמגישה את מסקנותיה. לאחר שנאשר את המסקנות נניח אותן על שולחן הכנסת.

ע' סולודר:

אני חושבת שההודעות של אנשי מחלקת ההתיישבות על המתרחש בהתיישבות בכלל ובמיוחד בבקעת הירדן ובגולן מחייבת את הוועדה שלנו לאשר את המסקנות ולדאוג ליישומן.

ההצעה לסדר היום הועברה לוועדה לפני כשנה. עבר זמן עד שמונתה ועדת המינהל שהתחילה בעבודתה. ועדת המינהל עשתה עבודה יסודית, גם סירה באזור וגם קיימה מספר ישיבות בהן צמעה את נציגי האזור והמשרדים תוגעים בדבר, והיא הגיעה למסקנות.

אנחנו יודעים שהמסקנות של ועדות הכנסת לא תמיד מקבלות ומתבצעות. אבל כיוון שאנחנו מקיימים עכשיו דיונים על תקציב, ואני מניחה שתוך שבועיים ימים נקיים דיון על תקציב משרד החקלאות וגם על תקציב המחלקה להתיישבות, אני רוצה לקוות כי מסקנות אלה יובאו בחשבון במהלך הדיונים האלה. מי שמכיר את תקציב ההתיישבות ויודע עד כמה הוא נשחק בשנים האחרונות מבין שהמצב בהתיישבות, ובעיקר באזורים החדשים, הוא בין היתר תוצאה של מחסור באמצעים.

אני רוצה להדגיש שהנושא הועלה בעקבות דו"ח פוהורילס שהוגש לראש הממשלה, שכידוע שום דבר ממנו לא התבצע. מה שמבקש במסקנות שלנו זה לפחות לבצע את השלב הראשון בתכנית של תוספת 100 משפחות במגזר ההתיישבותי ו-100 משפחות במעלה אפרים בשנה הקרובה.

אני רוצה לציין מה שלא בא אולי לידי ביטוי במסקנות, אבל נוכחנו בכך בשטח, שבהתיישבות הקיבוצית חל גידול של פי שלוש במספר המתיישבים בשנתיים האחרונות, ושם מורגש המחסור בשיכון. במגזר המושבי יש אמנם מספר דירות ריקות, אבל הדברים אינם מתחלקים באופן שווה. מה שאנחנו מבקשים במסקנות זהו תנאי הכרחי להאצת הפיתוח של בקעת הירדן.

ד' תיכונ:

בכנסת הקודמת היחה ועדת משנה בראשותו של חבר הכנסת אבטבי, שגם היא המליצה המלצות בנושא הזה. מה היה גורל ההמלצות?

א' קרשנר:

היא לא הניחה מסקנות על שולחן הכנסת.

ג' שפט:

כחבר ועדת המשנה אני רוצה להודות לחברת הכנסת עדנה סולודר שעשתה מלאכה טובה.

אני הגשתי שתי הסתייגויות למסקנות של ועדת המשנה, ואני רוצה לנמק אותן בקצרה.

במסקנות מדובר על מחיר מיוחד למים. אני מתנגד עקרונית למחיר מיוחד למים לפי אזורים. בעבר היה מחיר מיוחד למים וזה גרם לנו צרות צרורות. כל מי ימצוי בענייני מים במדינה יודע שאם נתחיל לקבוע מחירים למים לפי אזורים, נעמוד בפני בעיות שלא נדע איך לפתור אותן. אם בסופו של דבר הצלחנו להגיע למחיר אחיד למים, וגם היום זה לא בסדר, אני מציע שלא נפתח מחדש את הבעיה של מחיר המים. אם יש אזור שצריך לעזור לו, יש להושיט לו עזרה לא דרך מחיר המים. מחיר המים חייב להיות אחיד, שאם לא כן אנחנו פותחים פירצה שלא נדע איך לצאת ממנה.

אני מסכים למה מה שנאמר בדו"ח, אבל הסכום של 24.2 מיליון דולר שמופיע בדו"ח הוא לא ריאלי. הסכום הזה לא יעמוד לרשות ההתיישבות הזו. האם הכוונה לנקוב בסכום גדול ואחר כך להתמקח עליו ולהקטינו? או שמא מוטב להיאבק על סכום יותר אמיתי ונכון שאפשר אולי גם לקבל אותו? אם נציע לפרוס את הסכום של 24.2 מיליון דולר על פני שנתיים, לדעתי המאבק שלנו על פיתוח הבקעה יהיה יותר אפקטיבי. כאשר כל התקציב של כל החטיבה הוא היום 31 מיליון דולר - - (ח' רמון: 37 מיליון דולר). אני מדבר על התקציב של השנה הבאה שהוא 31 מיליון דולר. אם נפעיל לחצים אולי נצליח להגדיל את התקציב ל-35 מיליון דולר ואולי ל-40 מיליון. להציע שמתקציב זה יוקצבו 24 מיליון דולר לבקעה זה לא רציני.

אני מציע לפרוס לשנתיים את הסכום המוצע, לקבל את העקרונות של הדו"ח ולא לשנות את מחיר המים.

הינו"ר י' כהן:

אני מקווה שכאשר נגיע לסיכום הדיונים על התקציב תהיה היענות מצד חברי הוועדה להגדלת תקציב המחלקה להתיישבות, המיועד כמובן גם לרמת הגולן וגם לבקעת הירדן.

גם אני סבור שלא כדאי לגעת עכשיו בנושא של מחיר המים. זוהי בעיה מאד מסובכת. הגענו לפי חוק המים לאיזה מדד לקביעת מחיר המים, ואינני מציע שנכלול במסקנות המלצה שלא תתקבל על ידי שום גורם מוסמך.

אני מסכים לכל שאר המסקנות ואני מציע שנתאחד עליהן ולא נניח על שולחן הכנסת מסקנות של רוב ומיעוט.

ע' סולודר:

אני מתנגדת לפריסת התקציב לשנתיים, כי אנחנו מציעים כאן תכנית לפי נושאים שהביצוע שלהם מחייב מסגרת תקציבית כמוצעת. בנושא הבניה, למשל, אנחנו יודעים שיהי הבטחה של משרד השיכון. על תקציב יותר קטן יתנהל אותו ויכוח כמו על תקציב גדול. התקציב שאנחנו מציעים משקף את הצרכים הריאליים.

היו"ר י' כהן:

יש כאן סעיף: איגום מי הירדן - 6 מיליון דולר. זהו פרוייקט לשנה אחת?

ח' רמון:

ישבה ועדת משנה והגיעה למסקנה שזהו הפיתוח מצריך לעשות. באיזה קצב יתבצע הפיתוח, זה ענין למשא ומתן והוועדה חנהל עם האוצר. אם תבקש 10 מיליון דולר, האם תקבל?

היו"ר י' כהן:

ההמלצות אינן מדברות על ביצוע במשך שנה אחת.

ע' סולודר:

אנחנו מציעים תכנית שלמה, ועליה עלינו להתמודד. אם יחליטו לפרוס אותה, יעשו כן.

לענין מחיר המים, קיימת קרן איזון למחירי מים. אני מסכימה כי במקום לתבוע הוזלת מחיר המים נתבע כי כספים של קרן האיזון יושקעו בבקעת הירדן.

ש' עמר:

לענין הסכום של 24 מיליון דולר הוא מיועד לביצוע פרוייקטים. כל פרוייקט יבוצע בקצב הדרוש.

אני מציע ליושבת ראש של ועדת המשנה לא לסבך אותנו בענין מחיר המים.

ח' רמון:

נושא המים ייבדק במסגרת ועדת המים.

ג' שפט:

אני מוכן להסיר את הסתייגותי אם יימחקו המלים "בתקציב 1986/87".

היו"ר י' כהן:

נאמר בסעיף זה: הוועדה תובעת מהממשלה והאוצר להקציב בהקדם האפשרי.. (ע' סולודר: להקציב לאלתר..). להקציב בהקדם.

ע' סולודר:

נוסח כזה מרוקן את הסעיף מתוכנו. מה פירוש - להקציב בהקדם? מתי?

א' קרשנר:

אם הוועדה חחליט להכניס זאת לתקציב 1986, זה יכנס. זה בידי הוועדה.

היו"ר י' כהן:

אני מסכם: הנוסח יהיה - תובעת הוועדה מהממשלה והאוצר להקציב סכום מיוחד. כן ייאמר שהוועדה תובעת לקיים דיון מיוחד בוועדת המים על מחיר המים בבקעת הירדן.

ע' סולודר:

יתקיים בירור מיוחד בוועדת המים לבחינת הדרכים להוזלת עלויות המים בבקעת הירדן.

צו מס הכנסה (קביעת סכומים ששולמו לבעל שליטה כהכנסה)

י' ברוך:

חובת ניכוי מס במקור לפי סעיף 18(ב) לתקודה חלה על חברה שהיא כשליטתם של לא יותר מחמשה בני אדם, המשלמת בסנת מס פלונית לאחד מחבריה שהוא בעל שליטה בחברה, הכנסת עבודה, דמי ניהול, הפרשי הצמדה או ריבית או חשלומים אחרים המהווים הכנסה בידי בעל השליטה, ודרשה לנכותם מהכנסתה באותה שנת מס אם נתקיימו אלה: 1. התשלום נעשה לבעל השליטה באותה שנת מס; 2. המס נוכה מן התשלומים לא יאוחר משלושה חדשים לאחר תום שנת המס; 3. המס שנוכה כאמור הועבר לפקיד השומה תוך 7 ימים מיום הניכוי בתוספת הפרשי הצמדה וריבית.

התנאי כאמור שהחברה דרשה את הניכוי. מה שקורה שאם יש חברות מפסידות, או חברות בשיעור מס נמוך, הן מחליטות לעשות דין לעצמן, הן לא דורשות את הניכוי, ואז גם לא מעבירות לנו את הכסף. משום כך מוצע לחייב את החברות לנכות מס במקור מסכומים שמשלמת חברה מעטים לבעל שליטה.

היו"ר י' כהן:

אם אין הערות, אני מביא את הצו לאישור.

צו מס הכנסה (קביעת סכומים ששולמו לבעל שליטה כהכנסה) - א ו ש ר

צו מס הכנסה (פטור ממס על ריבית בשל הלוואה לתושב חוץ) (חיפה כימיכלים)

היו"ר י' כהן:

לפנינו בקשה לאשר פטור ממס על ריבית המשתלמת על הלוואה שעומדת לקבל חיפה כימיכלים בע"מ בסכום של 7.5 מיליון דולר.

ח' רמון:

יש כאן סעיפים מחוק לעידוד השקעות הון שלפיהם האוצר מאשר הלוואה במטבע חוץ למפעל מאושר או לא מאשר. אינני רוצה לתח לפקידות במשרד כוח לקבל החלטות בצורה די שרירותית. הנוסח הזה הוא כל כך פרוץ שכמעט כל בקשה שהאוצר ירצה לאשר הוא יוכל להכניס במסגרת הסעיפים האלה. (י' ברוך: אבל הוא לא עושה זאת). זה נכון.

אני מבקש שחבטלו בכלל את ניכוי המס במקור על הלוואות כאלה, או שתודיעו לוועדה או לציבור מהם הקריטריונים שעל פיהם האוצר מחליט לתנות לוועדת הכספים ולבקש את הפטור ממס על הריבית.

י' ברוך:

כעת אנחנו נערכים לגיבוש קריטריונים ברורים מהסיבה הפשוטה, שהממילה החליטה כידוע על היטל של 6% על אשראי במטבע חוץ. אז התעוררה השאלה: האם אנחנו מעודדים קבלת הלוואות במטבע חוץ על ידי כך שאנחנו פוטרים ממס את הריבית, או שאנחנו מקשים על קבלת הלוואות כאלה על ידי ההיטל של 6%. הוחלט - ויש צווח של אנשי בנק ישראל והאוצר שעובד על כך - לקבוע קריטריונים מתי לא מאשרים כלל קבלת הלוואה במטבע חוץ, מתי מאשרים בכפוף לחשלום ההיטל, ומתי מאשרים בלי היטל, או עם פטור ממס על הריבית או ללא פטור כזה. נביא בפניכם את הקריטריונים יחד עם ההיטל.

י' ברוך:

הוועדה אישרה את הפטור ממס על ריבית על הלוואה לחדיראן בסכום של 30 מיליון דולר. הודענו שהריבית על הלוואה היא ליבו פלוס 1/4%. מחברר שטעינו. הלוואה בסכום של 7.5 מיליון דולר היתה אמנם בריבית של ליבו פלוס 1/4%, אבל הסכום הנוסף של 22.5 מיליון דולר היה בריבית של ליבו פלוס 1.35%. לפני שאני מחתים את השר על ההחלטה אני רוצה להביא לידיעת הוועדה את תיקון הטעות.

היו"ר י' כהן:

הוועדה רושמת לפנינו את התיקון.

ח' רמון:

אני מציע שנאשר את ההלוואה לחיפה כימיכלים. הוועדה מבקשת שהקריטריונים לאישור הלוואות כאלה יובאו לידיעת הוועדה והציבור. הוחלט: לאשר את הצו. לבקש משר האוצר ולהעביר לוועדה וגם לפרסם ברבים את הקריטריונים למתן פטורים במקרים כאלה.

תקנות מס ערך מוסף (תיקון) - קרן איזון למחירי מיםד' שמעוני:

בתקנות אלה מוצע לפטור את המענקים של קרן האיזון למחירי המים ממס ערך מוסף, בדומה לפטור שחל על סובסידיות למוצרים חיוניים. ההצעה מתואמת עם אנף התקציבים.

היו"ר י' כהן:

ההצעה היא שההעברות של קרן האיזון למקורות מים לא יחוייבו במס ערך מוסף. אני מציע לאשר.

תקנות מס ערך מוסף (תיקון) (קרן איזון למחירי מים) - א ו ש ר ו

תקנות עידוד החסכון (תכניות חסכון "לדירה") (תיקון מס' 2)א' קרשנר:

מוצע להוסיף סעיף לתקנות עידוד החסכון (תכנית חסכון "לדירה") שיאפשר מתן הטבות נוספות לחוסכים בתכנית זו, הטבות שיהיו פטורות ממס.

היו"ר י' כהן:

אם אין הערות, נאשר את התקנות.

תקנות עידוד החסכון (תכניות חסכון "לדירה") (תיקון מס' 2) - אושרו.

היו"ר י' כהן:

אני מודה לכם ונועל את הישיבה.

(הישיבה ננעלה בשעה 13.40)